

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Problemlili Medya Kullanımının Ebeveyn Görüşlerine Göre Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Aziz Küçükkeleşpe¹ Haktan Demircioğlu²

MAKALE BİLGİLERİ

DOI: 10.29299/kefad.1718736

Yükleme: 16.06.2025

Düzeltilme: 23.01.2026

Kabul: 25.01.2026

Anahtar Kelimeler:

Okul Öncesi Dönem,
Çocuk ve Medya,
Problemlili Medya Kullanımı

ÖZ

Bu araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının problemlili medya kullanımlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evren ve örnekleme belirlenirken göç ve sosyo-ekonomik kriterleri dikkate alınmıştır. Evrenin tespiti aşamasında göç ile ilgili verilere Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin web sitesinden ulaşılmıştır. TÜİK (2022) verilerine göre 2022 yılında en çok göç alan ve göç veren il İstanbul olmuştur. Bundan dolayı araştırmanın İstanbul'da yapılmasına karar verilmiştir. Araştırmanın örneklemini SEGE (Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamaları Araştırmaları) verilerine göre 2. kademede yer alan Çekmeköy, Gaziosmanpaşa, Sancaktepe ilçelerinde yaşayan 4-6 yaş aralığındaki 415 çocuğun ebeveyni oluşturmuştur. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde tasarlanmış araştırmanın veri toplama aşamasında; genel bilgi formu ve Problemlili Medya Kullanım Ölçeği (PMKÖ) kullanılmıştır. Çalışmanın verilerini analiz etmek için SPSS v26 ve AMOS v24 istatistik yazılımları kullanılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için "bağımsız örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA)" ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda, çocukların problemlili medya kullanımlarının cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, ekran süresi, ekran kullanım süresine yaklaşım ve medya içeriklerinin denetimleri açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür.

1. Giriş

Okul öncesi dönem, çocukların daha sonraki gelişim dönemlerini etkileyen bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve davranış gelişiminin temelini oluşturan yapıların şekillendiği kritik bir gelişim evresini temsil etmektedir (Berk, 2013). Okul öncesi dönemde beynin hızlı gelişimi, çocuğu çevreden gelen uyarılara karşı daha açık ve hassas hale getirmektedir. Son yıllarda öne çıkan çevresel etkilerden bir tanesi de çocukların yaşamlarında gün geçtikçe daha çok entegre olan dijital medyadır. Bu entegrasyon, dijital medyanın sadece varlığını değil, çocuk gelişimi üzerindeki etkilerinin de yakından incelenmesini zorunlu kılmıştır. Bu doğrultuda, dijital medya çocukların hayatlarına bu kadar dahil olmuşken, okul öncesi dönemde problemlili medya kullanımını (PMK) neyin oluşturduğunu anlamak ve tanımlamak kritik önem taşımaktadır. PMK, literatürde çocukların dijital medya ile kurduğu yıkıcı, aşırı ve gelişimsel düzeylerine uygun olmayan etkileşim modellerini tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu kavram, sadece ekran başında geçirilen sürenin niceliğine odaklanmak yerine; izlenen içeriğin niteliğini, yetişkin denetiminin varlığını ve dijital medya kullanımının uyku,

oyun veya sosyal etkileşim gibi kritik gelişimsel faaliyetlerin önüne geçmesi durumunu kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ifade etmektedir (Domoff vd., 2019). PMK, okul öncesi dönemdeki çocuklarda bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve fiziksel gelişim dahil birden fazla gelişim alanını olumsuz etkileyebilir (Madigan vd., 2020; Radesky ve Christakis, 2016). Araştırmalar, yüksek düzeyde PMK'ya sahip küçük çocukların genellikle daha düşük dil becerileri, bozulmuş yürütme işlevi ve düşük ebeveyn-çocuk etkileşimi kalitesi gösterdiğini vurgulamaktadır (Madigan vd., 2020; Radesky ve Christakis, 2016). Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocuklar yürütücü işlevler, çalışma belleği ve dikkati kapsayan bilişsel gelişim, özellikle yapılandırılmamış ve aşırı ekran maruziyetine karşı savunmasızdır. Araştırmalar, önerilen ekran süresini aşan çocukların görevi devam ettirme ve dikkati düzenleme becerilerinde daha düşük performans gösterdiğini ortaya koymaktadır (Christakis vd., 2004; Linebarger ve Vaala, 2010). Ek olarak, ekran süresinin artması ile bilişsel esneklik ve problem çözme becerilerinde azalma arasında ilişki kuran çalışmalar da bulunmaktadır (Fitzpatrick vd., 2025). Bu durum özellikle erken yaşlarda medya ile geçirilen zamanın kalitesi kadar süresinin de

kritik olduğunu ortaya koymaktadır (Fitzpatrick vd., 2025; Hill vd., 2016). Özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların yürütücü işlevler, çalışma belleği, dikkat kontrolü ve problem çözme becerilerini kapsayan bilişsel gelişim süreçleri, aşırı ekran maruziyetine karşı oldukça savunmasızdır (Christakis vd., 2004; Fitzpatrick vd., 2025; Linebarger ve Vaala, 2010). Bilişsel süreçlerdeki bu hassasiyetinin yanı sıra, medya kullanım biçiminin çocukların dil gelişimi üzerinde de önemli etkileri bulunmaktadır (Madigan vd., 2020; Radesky ve Christakis, 2016).

Dil gelişimi, özellikle çocukların pasif izleyici olarak medya tüketiminden olumsuz etkilenmektedir. Pasif izleyici olmak, çocuğun yalnızca ekrana bakıp içerikleri takip etmesi; yani konuşmaya, tepki vermeye veya etkileşime katılmadan yalnızca izlemesi anlamına gelmektedir (Guellai vd., 2022; Linebarger ve Vaala, 2010). Bu tür kullanım, çocukların kelime dağarcığının gelişmesi ve dil bilgisi edinimi için kritik olan bakıcı-çocuk etkileşimlerinin yerini alabilmektedir. Böylece çocukların yeni kelimeler öğrenme, sorular sorma ve iletişim becerilerini geliştirme fırsatları sınırlanmaktadır (Guellai vd., 2022; Madigan vd., 2020). Nitekim yapılan bir meta-analiz çalışmasının sonucunda, erken çocuklukta artan ekran kullanımının alıcı ve ifade edici dil becerilerini olumsuz etkilediği ortaya konmuştur (Madigan vd., 2020). Benzer biçimde, yalnızca izlemeye dayalı içeriklerin çocukların öğrenme sürecine aktif katılımını engellediği ve kelime öğrenimini daha az verimli hale getirdiği bildirilmiştir (Guellai vd., 2022). Buna karşılık, rehberli ve etkileşimli biçimde kullanılan medya araçlarının çocukların sözcük öğrenimini ve ifade becerilerini destekleyebileceğine dair bulgular da bulunmaktadır (Neumann, 2018).

PMK'nın etkilediği bir diğer gelişim alanı sosyal-duygusal gelişimdir. PMK, zayıf duygu düzenleme, sinirlilik ve saldırganlık gibi davranışsal problemlerle ilişkilendirilmiştir (Coyne vd., 2019). Dahası, dijital cihazların ebeveyn-çocuk etkileşimlerine müdahalesi olarak tanımlanan "teknofrans"ın, bakıcı-çocuk ilişkisinde sıcaklığı, duyarlılığı ve ortak dikkati azalttığı göstermiştir (McDaniel ve Radesky, 2018). Sosyal-duygusal açıdan kritik bir diğer nokta, medya araçlarının sosyal öğrenmeyi destekleyici ya da engelleyici olabilmesidir. Özellikle şiddet içerikli medya maruziyetinin empati düzeylerini düşürdüğü ve saldırgan davranışları artırabildiği, prososyal içeriklerin ise paylaşma ve iş birliği davranışlarını destekleyebildiği rapor edilmiştir (Guellai vd., 2022).

Son olarak, hareketsiz ekran tabanlı etkinlikler nedeniyle fiziksel gelişim olumsuz etkilenabilir. Bu durum aktif oyun oynamayı ve büyük kas motor becerilerin kazanılmasını sınırlandırabilir. Ekran başında daha fazla zaman geçiren çocuklar, genellikle gecikmiş motor koordinasyon, daha düşük fiziksel yeterlilik ve artan obezite riski ile ilişkilendirilmiştir (Hinkley vd., 2010; Tremblay vd., 2017). Özellikle uzun süre televizyon izleyen çocukların fiziksel

aktivite düzeylerinde belirgin düşüş olduğu ve bu durumun okul çağına taşındığında kalıcı alışkanlıklar haline gelebildiği belirtilmiştir (Namazi ve Çavuşoğlu, 2024).

Alan yazında PMK'nın gelişimsel boyutlarının yanı sıra, çocukların demografik özelliklerinin de medya kullanımını şekillendirdiği vurgulanmaktadır. Yaş, çocukların medya kullanımındaki en temel değişkenlerden biridir. Yaş arttıkça çocukların medya araçlarına erişiminde ve kullanım süresinde belirgin bir artış olduğu görülmektedir (Radesky ve Christakis, 2016). Buna karşın küçük yaşlarda ekran maruziyeti, dikkat sürelerinde kısalmaya ve oyun temelli öğrenmeye daha az katılım gibi riskler doğurmaktadır. Cinsiyet de çocukların medya tercihlerinde rol oynamaktadır. Erkek çocukların dijital oyunlara, kız çocukların ise çizgi film ve video içeriklerine daha fazla yöneldiği bildirilmiştir (Paulus vd., 2024). Bu farklılıkların, sosyal beklentiler ve ebeveyn tutumları ile de şekillenebileceği belirtilmektedir (Livingstone vd., 2017).

Kardeş sayısı ise çocukların medya alışkanlıklarında farklılaşmaya yol açabilmektedir. Kardeşi olan çocuklar medya araçlarını paylaşmak zorunda kalabilmekte veya birlikte kullanım pratikleri geliştirebilmektedir. Bu durum ekran süresini arttırabileceği gibi, kardeşler arası sosyal etkileşim nedeniyle belirli içerik tercihlerine yönelimi de değiştirebilir (Davies ve Gentile, 2012).

Ebeveyn özellikleri de çocukların medya kullanımında belirleyici bir rol oynamaktadır. Daha genç ebeveynlerin dijital araçlarla daha yakın bir ilişkiye sahip olmaları nedeniyle çocukların ekran maruziyetinde artış görülebilmektedir (Hinkley vd., 2012; Nikken, 2017). Daha yüksek eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin ise ekran sürelerini daha sıkı sınırladığı ve içerik denetimine daha çok önem verdiği, ayrıca çalışan annelerin çocuklarının medya araçlarına daha fazla maruz kalabildiği rapor edilmiştir (Ata-Aktürk ve Akman, 2024). Bu noktada Amerikan Pediatri Akademisi, yalnızca çocukların değil ebeveynlerin medya konusundaki tutumlarının da ekran süresi üzerinde belirleyici olduğunu vurgulamaktadır (Hill vd., 2016).

Son olarak, sosyoekonomik düzeyin medya erişimi, cihaz çeşitliliği ve ebeveynlik tutumları üzerinde belirleyici rol oynadığı birçok çalışmada ortaya konmuştur (Kabali vd., 2015; Paudel vd., 2017). Düşük sosyoekonomik düzeyde ekran süresinin daha uzun olduğu, yüksek sosyoekonomik düzeyde ise ebeveynlerin medya denetimine daha fazla önem verdikleri bulunmuştur (Kabali vd., 2015; Xu vd., 2015). Türkiye'de yapılan araştırmalarda da düşük gelir grubuna mensup ailelerin çocuklarının daha uzun süre televizyon izlediği, yüksek gelir grubunda ise tablet ve akıllı telefon gibi farklı cihazlara erişimin daha yaygın olduğu görülmektedir (Ata-Aktürk ve Akman, 2024).

PMK ile ilişkili kapsamlı gelişimsel riskler göz önüne alındığında, okul öncesi dönemde PMK'nın yaygınlığını, belirleyicilerini ve sonuçlarını araştırmak kritik öneme

sahiptir. Zararlı medya alışkanlıklarının erken tespiti, zamanında müdahaleleri mümkün kılarak sosyo-duygusal düzensizlik, dil gecikmeleri ve dikkat eksikliği gibi uzun vadeli sonuçları potansiyel olarak önleyebilir (Radesky ve Christakis, 2016). Bu doğrultuda, literatürde çocukların problemleri medya kullanım düzeylerini etkileyebileceği öngörülen bireysel, ailesel ve medya odaklı faktörler doğrultusunda (Nikken, 2017; Paudel vd., 2017; Xu vd., 2015); bu çalışmada çocukların problemleri medya kullanımının cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne çalışma durumu, anne yaşı, anne eğitim durumu, baba yaşı, baba eğitim durumu, ekran süresi, ekran kullanım süresine yaklaşım, medya içeriklerinin denetimine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Mevcut literatürden farklı olarak bu araştırma; yoğun göç alan bir metropol olan İstanbul'da, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ilçeleri odağına alarak risk gruplarına dair özgün bir çalışmadır.

2. Yöntem

2.1. Desen

Okul öncesi dönem çocuklarının problemleri medya kullanımlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, belirli bir popülasyondan veri toplayarak popülasyonun özellikleri, davranışları, tutumları veya görüşleri hakkında bilgi edinmek için kullanılır. Bu yaklaşım, bir toplumun ya da grubun genel özelliklerini anlamak için genellikle büyük örneklem üzerinde kullanılır (Hyun, 2014). Kesitsel tarama yöntemi, verilerin belirli bir zaman diliminde ve genellikle bir kez toplanarak yürütülen bir araştırma türüdür. Bu yöntem, bir örneklemin veya popülasyonun anlık durumu hakkında bilgi edinmek için veri toplar (Creswell ve Creswell, 2017).

2.2. Örneklem

Araştırmanın evren ve örneklemini belirlerken göç ve sosyo-ekonomik kriterleri dikkate alınmıştır (Kabali vd., 2015; Valcárcel Jiménez vd., 2024). Evrenin tespiti aşamasında göç ile ilgili verilere Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) web sitesinden ulaşılmıştır. TÜİK (2022) verilerine göre 2022 yılında en çok göç alan il 385.294 kişi ile İstanbul olmuştur. Aynı yıl en çok göç veren il 418.082 kişi ile İstanbul olmuştur. İstanbul'un göç hareketliliği yüksek bir metropol olması, farklı yaşam koşullarının ve ebeveyn tutumlarının medya kullanımına yansıtılabileceğini düşündürmektedir. Nitekim literatürde göç hareketliliği yüksek bölgelerde çocukların medya kullanımına ilişkin ailevi faktörlerin (örneğin televizyon maruziyeti, ebeveyn yönlendirmesi) çocukların gelişimsel çıktıları üzerinde etkili olabileceği gösterilmiştir (Valcárcel Jiménez vd., 2024). Bu nedenle araştırmanın İstanbul'da yürütülmesi tercih edilmiştir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Müdürlüğü İlçelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nın (SEGE) verilerine göre İstanbul'da 1. kademe 29 ilçe, 2. kademe 10 ilçe bulunmaktadır (SEGE, 2022). Bu çalışmada örneklem,

yalnızca 2. kademe bulunan sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ilçelerden seçilmiştir. Amaç; riskli gruplardaki çocukların problemleri medya kullanım düzeylerini ortaya koymaktır. Literatürde düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının medya araçlarını daha sık ve daha uzun süre kullandıkları, çocukların medya kullanımında ebeveyn denetiminin ise daha sınırlı olduğu gösterilmektedir (Kabali vd., 2015). Bu nedenle sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ilçelerin seçilmesi, problemleri medya kullanımını risk faktörleriyle birlikte değerlendirmek için kuramsal bir gerekçe sunmaktadır.

İstanbul'da yaşayan 4-6 yaş grubu çocuk sayısına ulaşmak için TÜİK (2022) verilerinden yararlanılmıştır. TÜİK (2022) verilerine göre 2022 yılında İstanbul'da 4 yaşında 222.768 çocuk, 5 yaşında 230.986, 6 yaşında 235.723 çocuk olmak üzere toplam 689.477 çocuk bulunmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın evreni 689.477 çocuğun ebeveynleri olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemede Israel(1992)'in örneklem büyüklüğü tablosu kullanılmıştır (Israel, 1992). Israel(1992)'in hazırladığı tabloya göre % 5 hassasiyet ve % 95 güven aralığında 689.477 kişilik evrenden çekilmesi gereken minimum örneklem hacmi 400 çocuğun ebeveyni olarak tespit edilmiştir. Toplanan verilerin kontrolü ve hatalardan ayıklanması aşamasında yaşanabilecek kayıp öngörülerek belirlenen örneklem büyüklüğünden daha fazla ebeveynlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Nihayetinde araştırmanın örneklemini İstanbul ilinin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 2. kademe yer alan 3 ilçede bulunan 4-6 yaş aralığında bulunan 415 çocuğun ebeveyni oluşturmuştur. Ebeveynlerin subjektif bir şekilde yanıt vermelerini minimize etmek için şu önlemler alınmıştır: Veri toplama aşamasında ebeveynlere çalışmanın amacı, gizliliği, gönüllü katılıma dayalı olduğu ve verilerin bu çalışma dışında hiçbir platformda paylaşılmayacağı bilgisi verilerek dürüst yanıt vermeleri teşvik edilmiştir.

2.3. İşlem

Veri toplama sürecine başlamadan önce İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'na başvuru yapılmıştır. 16.10.2023 tarihinde E-43037191-604.01.01-71506 sayılı etik kurul onayı alındıktan sonra veri toplama sürecine başlanmıştır. Veriler İstanbul'un sosyo-ekonomik açıdan 2. kademesinde yer alan Çekmeköy, Sancaktepe ve Gaziosmanpaşa ilçelerinden toplanmıştır. Belirtilen ilçelerdeki anaokulları ile görüşülüp ebeveynler tarafından formların yüz yüze veya Google Form aracılığıyla online toplanması sağlanmıştır. Veri toplama aşamasında ebeveynlere çalışmanın amacı, gizliliği, gönüllü katılıma dayalı olduğu, çalışmadan istedikleri zaman ayrılacakları, verilen bilgilerin bu çalışma dışında herhangi bir platformda paylaşılmayacağı bilgisi verilmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

2.4.1. Genel bilgi formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen Genel Bilgi Formu; literatürde çocukların problemli medya kullanım düzeyleriyle ilişkili olabileceği öngörülen bireysel, ailesel ve medya odaklı faktörler doğrultusunda (Nikken, 2017; Paudel vd., 2017; Xu vd., 2015) hazırlanmıştır. Bu doğrultuda formda; katılımcıların cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne-baba eğitim ve yaş durumları ile ekran süresi, ekran kullanım süresine yaklaşım ve medya içeriklerinin denetimine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.4.2. Problemli medya kullanım ölçeği (PMKÖ)

PMKÖ Domoff ve diğerleri (2019) tarafından geliştirilmiştir. Furuncu ve Öztürk(2020) tarafından PMKÖ'nün Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin 9 maddelik kısa formu ve 27 maddelik uzun formu vardır. Bu çalışmada kısa form kullanılmıştır. Likert tipli olan PMKÖ'de maddeler 1'den (asla) 5'e (her zaman) doğru puanlanmaktadır. Bütün maddelerden alınan puanların ortalamasının alınmasıyla PMKÖ toplam puanı elde edilir. Ölçekten alınan yüksek puanlar problemli medya kullanımını göstermektedir. Bu ölçek, anne-babanın çocuğun davranışlarını analiz ederek, yalnızca belirli bir medya aracının problemli kullanımını değil, genel olarak görsel medya araçlarının (televizyon, bilgisayar, tablet ve telefon gibi) problemli kullanımını, diğer bir deyişle ekran bağımlılığını belirlemeye çalışır. Ölçeğin kısa ve uzun formu için Cronbach's alfa değerleri sırasıyla .90 ve .97 olarak bulunmuştur (Domoff vd., 2019; Furuncu & Öztürk, 2020). Mevcut çalışma için Problemli Medya Kullanımı Ölçeği (PMKÖ), yüksek iç tutarlılık sergilemiş olup, Cronbach alfa ($\alpha = .88$) ve McDonald omega ($\omega = .89$) katsayıları oldukça yüksektir.

2.5. Veri Analizi

Çalışmanın verilerini analiz etmek için SPSS v26 ve AMOS v24 istatistik yazılımları kullanılmıştır. Veri girişleri kontrol edildikten sonra 415 kişinin verileri üzerinden analizler yapılmıştır. Veri setinin normallik durumu, öncelikle "çarpıklık" ve "basıklık" değerleriyle değerlendirilmiş ve bu değerlerin -1.04 ile +1.70 arasında olduğu belirlenmiştir. Çarpıklık değerlerinin 2'den ve basıklık değerlerinin 3'ten küçük olması, verilerin normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir (Westfall ve Henning, 2013). Ayrıca, beklenen olasılık ve histogram grafiklerinin normal dağılıma yakın olduğu gözlemlenmiş ve bu sebeple veri setinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Bu sebeple, çalışmada normal dağılıma uygun parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Çeşitli sosyodemografik değişkenlere göre okul öncesi dönem çocuklarının Problemli Medya Kullanımı Ölçeği (PMKÖ) puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve bağımsız örneklem t-testi" yapılmıştır.

3. Bulgular

Katılımcıların sosyo-demografik değişkenlere ilişkin bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, 294'ü (%70.84) kadın, 121'i (%29.16) erkektir. Anne yaşı dağılımı açısından, 82'si (%19.76) 21-30 yaş aralığında, 151'i (%36.39) 31-35 yaş aralığında, 118'i (%28.43) 36-40 yaş aralığında ve 64'ü (%15.42) 41 yaş ve üstü grubunda yer almaktadır. Anne eğitim durumu açısından, 32'si (%7.71) ilköğretim, 109'u (%26.27) lise ve 274'ü (%66.02) üniversite mezunu olarak rapor edilmiştir. Annelerin çalışma durumu incelendiğinde, 203'ü (%48.92) çalıştığını, 212'si (%51.08) çalışmadığını ifade etmiştir.

Baba yaşı açısından, 26'sı (%6.27) 26-30 yaş aralığında, 130'u (%31.33) 31-35 yaş aralığında, 132'si (%31.81) 36-40 yaş aralığında, 95'i (%22.89) 41-45 yaş aralığında ve 32'si (%7.71) 46 yaş ve üstü grubunda yer almaktadır. Baba eğitim durumu açısından, 36'sı (%8.67) ilköğretim, 144'ü (%34.70) lise ve 235'i (%56.63) üniversite mezunu olarak belirtilmiştir. Babaların çalışma durumu incelendiğinde, 409'u (%98.55) çalıştığını, 6'sı (%1.45) çalışmadığını ifade etmiştir.

Çocukların cinsiyet dağılımına göre, 202'si (%48.67) kız, 213'ü (%51.33) erkektir. Çocukların yaş dağılımı incelendiğinde, 114'ü (%27.47) 4 yaşında, 213'ü (%51.33) 5 yaşında ve 88'i (%21.20) 6 yaşındadır. Kardeş sayısı açısından, 184'ünün (%44.34) kardeşi yok, 191'inin (%46.02) bir kardeşi, 40'inin (%9.64) ise iki kardeşi vardır.

Ekran süresi açısından, çocukların 97'si (%23.37) 1 saatten az, 230'u (%55.42) 1-2 saat, 79'u (%19.04) 3 saatten fazla ekran karşısında vakit geçirmektedir. Kullanım süresine yaklaşım açısından, ebeveynlerin 100'ü (%24.10) kural koyduğunu ve her zaman uyguladığını, 252'si (%60.72) kural koyduğunu ancak bazen esnettiğini, 45'i (%10.84) kural koyduğunu ancak sık sık esnettiğini, 18'i (%4.34) ise kural koymadığını ifade etmiştir. İçeriklerin denetimi açısından, ebeveynlerin 34'ü (%8.19) bazen, 128'i (%30.84) sıklıkla, 253'ü (%60.96) her zaman denetim yaptığını belirtmiştir. Görsel medya araçları açısından, çocukların 141'i (%33.98) cep telefonu, 184'ü (%44.34) televizyon, 85'i (%20.48) ise tablet kullanmaktadır.

Katılımcıların Problemli Medya Kullanımı Ölçeği (PMKÖ) puanlarına ilişkin betimsel istatistik değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1.*Sosyodemografik değişkenlere ilişkin bilgiler*

		<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	294	70.84
	Erkek	121	29.16
Anne yaş	21-30	82	19.76
	31-35	151	36.39
	36-40	118	28.43
	41 ve üstü	64	15.42
Anne eğitim	İlköğretim	32	7.71
	Lise	109	26.27
	Üniversite	274	66.02
Anne çalışma durumu	Evet	203	48.92
	Hayır	212	51.08
Baba yaş	26-30	26	6.27
	31-35	130	31.33
	36-40	132	31.81
	41-45	95	22.89
	46 ve üstü	32	7.71
Baba eğitim	İlköğretim	36	8.67
	Lise	144	34.70
	Üniversite	235	56.63
Baba çalışma durumu	Evet	409	98.55
	Hayır	6	1.45
Çocuk cinsiyet	Kız	202	48.67
	Erkek	213	51.33
Çocuk yaş	4 yaş	114	27.47
	5 yaş	213	51.33
	6 yaş	88	21.20
Kardeş sayısı	Kardeşi yok	184	44.34
	Bir kardeşi var	191	46.02
	İki kardeşi var	40	9.64
Ekran süresi	1 saatten az	97	23.37
	1-2 saat	230	55.42
	3 saatten fazla	79	19.04
Kullanım süresine yaklaşım	Kural koyarım, kuralları her zaman uygularım	100	24.10
	Kural koyarım, kuralları bazen esnetirim	252	60.72
	Kural kayarım, kuralları sık sık esnetirim	45	10.84
	Kural koymam	18	4.34
İçeriklerin denetimi	Bazen	34	8.19
	Sıklıkla	128	30.84
	Her zaman	253	60.96
Görsel medya araçları	Cep telefonu	141	33.98
	Televizyon	184	44.34
	Tablet	85	20.48

Tablo 2.

Problemlili medya kullanımı ölçeği (PMKÖ) puanlarına ilişkin betimsel istatistik değerleri

	Ort.	Ss	Min	Max	Skewness	Kurtosis
PMKÖ	17.26	6.46	9.00	41.00	1.13	1.17

Not. N = 415

Tablo 2 incelendiğinde, Katılımcıların PMKÖ toplam puanlarının ortalaması 17.26 (Ss = 6.46) olarak bulunmuştur. Puanlar minimum 9.00 ve maksimum 41.00 arasında değişmektedir. Verilerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri ise 1.13 ve 1.17 olarak bulunmuştur.

Çeşitli sosyodemografik değişkenlere göre okul öncesi dönem çocuklarının Problemlili Medya Kullanımı Ölçeği (PMKÖ) puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için "Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 4.

PMKÖ puan ortalamalarının çocuğun yaşına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Yaş	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	4 yaş ^a	114	15.68	5.22	4.80	.009	.02	a<b,c
	5 yaş ^b	213	17.77	6.77				
	6 yaş ^c	88	18.06	6.85				

Tablo 4 incelendiğinde, çocuğun yaşına göre PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(2, 412) = 4.80, p = .009, \eta^2 = 0.02$]. Farkın hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, 4 yaş grubundaki çocukların

(ANOVA) ve bağımsız örneklem t-testi" yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.

PMKÖ puan ortalamalarının çocuğun cinsiyetine göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

	Kız (n=202)		Erkek (n=213)		t	p	d
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.			
PMKÖ	16.42	6.00	18.05	6.79	-2.58	.01	.25

Not. d: Cohen's d

Tablo 3 incelendiğinde, PMKÖ puan ortalamaları çocuğun cinsiyetine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır [$t(413) = -2.58, p = .01, d = .25$]. Erkek çocukların PMKÖ puan ortalaması (Ort.=18.05, Ss = 6.79), kız çocukların ortalamasından (Ort.=16.42, Ss=6.00) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 5.

PMKÖ puan ortalamalarının kardeş sayısına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Kardeş sayısı	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	Kardeşi yok ^a	184	16.05	5.81	6.19	.002	.03	a<b
	Bir kardeşi var ^b	191	18.36	6.92				
	İki kardeşi var ^c	40	17.52	6.21				

Tablo 5 incelendiğinde, kardeş sayısına göre PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(2, 412) = 6.19, p = .002, \eta^2 = 0.03$]. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, bir kardeşi olan çocukların

PMKÖ puan ortalaması (Ort. = 15.68, Ss = 5.22), 5 yaş grubundaki (Ort. = 17.77, Ss = 6.77) ve 6 yaş grubundaki çocuklardan (Ort. = 18.06, Ss = 6.85) anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur.

PMKÖ puan ortalaması (Ort. = 18.36, Ss = 6.92), hiç kardeşi olmayan çocukların puan ortalamasından (Ort. = 16.05, Ss = 5.81) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6.

PMKÖ puan ortalamalarının anne çalışma durumuna göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

	Evet (n = 203)		Hayır (n = 212)		t	p	d
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.			
PMKÖ	16.84	6.22	17.66	6.67	-1.29	.19	.13

Tablo 6'ya göre, annesi çalışan ile annesi çalışmayan çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır ($p > .05$)

Tablo 7 incelendiğinde, annenin yaşına göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 7.

PMKÖ puan ortalamalarının anne yaşına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Anne yaş	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	21-30	82	16.35	6.23	2.11	.09	.02	-
	31-35	151	16.71	6.43				
	36-40	118	17.90	5.73				
	41 ve üstü	64	18.52	7.78				

Tablo 8.

PMKÖ puan ortalamalarının anne eğitimine göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Anne eğitim	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	İlköğretim	32	18.69	7.98	1.04	.35	.01	-
	Lise	109	17.46	6.45				
	Üniversite	274	17.01	6.27				

Tablo 8'e göre, annenin eğitim durumuna göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 9'da görüldüğü üzere, babanın yaşına göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 9.

PMKÖ puan ortalamalarının baba yaşına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Baba yaş	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	26-30	26	16.50	7.19	0.86	.49	.01	-
	31-35	130	16.61	6.53				
	36-40	132	17.31	5.88				
	41-45	95	18.01	6.68				
	46 ve üstü	32	18.03	7.24				

Tablo 10.

PMKÖ puan ortalamalarının baba eğitimine göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Baba eğitim	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	İlköğretim	36	18.67	7.43	1.04	.35	.01	-
	Lise	144	17.31	5.99				
	Üniversite	235	17.01	6.58				

Tablo 10 incelendiğinde babanın eğitim durumuna göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 11 incelendiğinde, ekran süresine göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(2, 403) = 44.30, p < .001, \eta^2 = 0.18$]. Yapılan

Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, günlük 3 saatten fazla ekran süresine sahip çocukların PMKÖ puan ortalaması (Ort. = 22.80, Ss = 7.81), 1 saatten az ekran süresine sahip olan (Ort. = 14.96, Ss = 4.60) ve 1-2 saat ekran süresine sahip olan çocukların (Ort. = 16.48, Ss = 5.60) puan ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 11.

PMKÖ puan ortalamalarının ekran süresine göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Ekran süresi	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	1 saatten Az ^a	97	14.96	4.60				
	1-2 saat ^b	230	16.48	5.60	44.30	< .001	.18	a,b<c
	3 saatten fazla ^c	79	22.80	7.81				

Tablo 12.

PMKÖ puan ortalamalarının ekran kullanım süresine yaklaşıma göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	Yaklaşım	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	Kuralları her zaman uygulayan ^a	100	14.00	4.30				
	Kuralları bazen esnetirim ^b	252	17.43	5.92	40.48	< .001	.17	c>b>a
	Kuralları sık sık esnetirim ^c	45	23.53	8.51				

Tablo 12 incelendiğinde, ekran kullanım süresine yaklaşıma göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(2, 394) = 40.48, p < .001, \eta^2 = 0.17$]. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, kuralları sık sık esneten ebeveynlerin çocuklarının PMKÖ puan ortalaması (Ort. = 23.53, Ss = 8.51), kuralları bazen esneten (Ort. = 17.43, Ss = 5.92) ve

kuralları her zaman uygulayan ebeveynlerin çocuklarının (Ort. = 14.00, Ss = 4.30) ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, kuralları bazen esneten ebeveynlerin çocuklarının PMKÖ puan ortalaması, kuralları her zaman uygulayanların çocuklarının ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 13.

PMKÖ puan ortalamalarının içeriklerin denetimine göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

	İçeriklerin denetimi	n	Ort.	Ss	F	p	η^2	Fark
PMKÖ	Bazen ^a	34	22.85	8.35				
	Sıklıkla ^b	128	19.01	6.54	29.09	< .001	.12	a>b; b>c
	Her zaman ^c	253	15.62	5.42				

Tablo 13 incelendiğinde, içeriklerin denetimine göre çocukların PMKÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(2, 412) = 29.09, p < .001, \eta^2 = 0.12$]. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, izlediği içerikleri bazen denetlenen çocukların PMKÖ puan ortalaması (Ort. = 22.85, Ss = 8.35), sıklıkla denetlenen çocukların ortalamasından (Ort. = 19.01, Ss = 6.54) ve her zaman denetlenen çocukların ortalamasından (Ort. = 15.62, Ss = 5.42) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca, sıklıkla denetlenen çocukların PMKÖ puan ortalaması, her zaman denetlenen çocukların ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

4. Tartışma

Bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının problemleri medya kullanımlarının (PMKÖ) çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Okul öncesi dönem çocuklarının PMKÖ cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkek çocukların kız çocuklara kıyasla daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Bu durum, erkek çocukların aşırı veya sorunlu medya kullanımına daha yatkın olabileceğini öne süren önceki araştırmalarla uyumludur (Akça ve Bayrakçı, 2024; Rideout, 2021). Ayrıca, oyun oynamaya daha fazla maruz kalma veya erkekler için daha az kısıtlayıcı ebeveyn arabuluculuğu gibi faktörler de bu eşitsizliğe katkıda bulunabilir (Livingstone vd., 2017). Benzer şekilde Kroshus ve diğerleri (2022) erkek çocukların pandemi döneminde daha yüksek sorunlu medya kullanım belirtileri gösterdiğini bulmuştur. Bununla birlikte, Swit ve diğerleri (2023) yürüttükleri çalışmada okul öncesi dönemde anlamlı bir cinsiyet farkı olmadığını rapor etmişlerdir. Bu farklı bulgular, kültürel farklılıklar, ebeveynlik biçimleri ve medya içerik tercihlerindeki çeşitlilikten kaynaklanabilir. Rega ve diğerleri (2023) tarafından yapılan sistematik derleme de cinsiyetin bazı çalışmalarda belirleyici, bazılarında ise etkisiz bulunduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla erkek çocuklarda daha yüksek risk eğilimi görülse de, bu farkın bağlama ve ölçüm araçlarına göre değişkenlik gösterebildiği söylenebilir.

Cinsiyet farklılıklarının yanı sıra, çalışmamızda yaş değişkeninin de önemli bir belirleyici olduğu görülmüştür. Çocukların yaşı arttıkça PMKÖ puanlarının da yükseldiği, 4 yaş grubunun 5 ve 6 yaş gruplarına kıyasla daha düşük puan aldığı bulunmuştur. Bu bulgu, daha büyük çocukların daha fazla özerkliğe ve medya cihazlarına erişimin yanı sıra etkileşimli medyayla etkileşim kurmak için daha gelişmiş bilişsel becerilere sahip olduğunu öne süren gelişim teorileriyle tutarlıdır (Radesky ve Christakis, 2016). Benzer şekilde Domoff ve diğerleri (2019), yaşın ilerlemesiyle birlikte medya cihazlarına daha bağımsız erişimin arttığını ve bunun problemleri kullanım riskini yükselttiğini rapor etmiştir. Ayrıca, Radesky ve diğerleri (2020) tarafından yapılan geniş ölçekli bir araştırmada da okul öncesi çocuklarda yaş büyüdükçe ekran süresinin

arttığı saptanmıştır. Bununla birlikte, bazı çalışmalar yaşın tek başına belirleyici olmadığını göstermektedir. Örneğin, Nansen ve Jayemanne (2016) yaş farklarının medya erişimini etkilediğini, ancak ebeveynlerin denetim düzeyi ve ev ortamının daha kritik rol oynayabileceğini vurgulamıştır. Benzer şekilde Lauricella, Wartella ve Rideout (2015) da ekran süresinin yalnızca yaş faktörüyle değil, ebeveyn tutumları ve çocukların bireysel özellikleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, yaşın PMKÖ'deki varyansın yalnızca sınırlı bir kısmını açıkladığını göstermekte ve ebeveynlik uygulamaları veya medya erişimi gibi diğer faktörlerin daha önemli bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir.

Yaşın yanı sıra, aile yapısı da çocukların medya kullanım örüntülerinde belirleyici olabilmektedir. Kardeş sayısı değişkeni bakımından incelendiğinde bir kardeşi olan çocukların, tek çocuklara kıyasla daha yüksek PMKÖ puanlarına sahip olduğu bulunmuştur. Bu durum, kardeşler arasında medya kullanımının paylaşılmasına veya ebeveynlerin, birden fazla çocukla ilgilenirken medya kullanımını denetlemeye yönelik çabalarının azalmasına işaret ediyor olabilir (Coyne vd., 2019). Nathanson ve diğerleri (2014) da kardeşlerin birlikte ekran karşısında daha fazla zaman geçirmesinin medya maruziyetini arttırdığını göstermiştir. Benzer şekilde Lee ve Chae (2007), ailede birden fazla çocuk bulunmasının ebeveyn denetimini zorlaştırabileceğini ve çocukların daha bağımsız medya kullanımı geliştirebildiğini belirtmiştir. Buna karşın, bazı araştırmalar kardeş sayısının doğrudan belirleyici olmadığını vurgulamaktadır. Örneğin, Beyens, Valkenburg ve Piotrowski (2018) medya kullanımındaki farkların kardeş sayısından çok ebeveyn gözetimi ve aile içi iletişimle açıklandığını bildirmiştir. Padilla-Walker ve Coyne (2011) da ebeveynlerin medya kontrolündeki etkinliğinin, kardeş sayısından bağımsız olarak çocukların medya kullanımında koruyucu bir rol oynayabileceğini ileri sürmüştür. Bu farklılıklar, ailelerin sosyoekonomik koşulları, ebeveynlik tarzları ve çocukların doğum sırası gibi etkenlerle açıklanabilir (Lauricella vd., 2015; Rega vd., 2023). Dolayısıyla kardeş sayısı tek başına belirleyici olmamakla birlikte, özellikle küçük yaş gruplarında kardeşlerin birbirini modellemesi ve ebeveyn kontrol kapasitesinin azalması problemleri medya kullanımını artırıcı bir etki gösterebilir.

Çalışmamızda annelerin çalışıp çalışmamasının çocukların PMKÖ puanları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Cillero ve Jago (2010) da annelerin istihdam durumunun tek başına belirleyici olmadığını, asıl farkın ebeveynin medya denetim biçiminden kaynaklandığını bildirmiştir. Buna karşılık, Vanderloo (2014) çocuk bakım kurumlarında çalışan annelerin çocuklarının daha uzun ekran süresine maruz kalabildiğini rapor etmiştir. Ayrıca, Carson ve Janssen (2012) de annelerin çalışma koşullarının çocukların ekran süresini doğrudan etkilemekten çok evdeki medya ortamıyla ilişkili olduğunu öne sürmüştür.

Bu nedenle, annelerin çalışma durumunun tek başına etkili olmadığı, bunun ebeveynlik tarzı ve ev içi düzenle birlikte değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Bulgularımız anne ve baba yaşının PMKÖ üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Carson ve Janssen (2012) ebeveyn yaşının çocukların ekran süresi üzerinde sınırlı bir etkiye sahip olduğunu rapor ederek bu sonucu desteklemektedir. Öte yandan, Hinkley ve diğerleri (2012) daha genç ebeveynlerin çocuklarının fiziksel aktivite yerine ekran karşısında daha fazla vakit geçirdiğini belirtmiştir. Benzer şekilde, Nikken (2017) genç ebeveynlerin medyayı günlük yaşamın doğal bir parçası olarak görme eğiliminde olduklarını, bu nedenle küçük çocuklarda ekran kullanımına daha fazla izin verdiklerini bulmuştur. Bu çelişkili sonuçlar, ebeveyn yaşının tek başına değil, teknolojiye ve ebeveynlik rollerine dair tutumlarla birlikte ele alınmasının daha anlamlı olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda ebeveyn eğitim düzeyinin çocukların PMKÖ puanlarını anlamlı şekilde etkilemediği görülmüştür. Määttä ve diğerleri (2017) ebeveyn eğitim düzeyinin tek başına çocukların ekran süresini açıklamada sınırlı bir değişken olduğunu göstermiştir. Buna karşın, Paudel ve diğerleri (2017) daha düşük eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin çocuklarında ekran maruziyetinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Xu ve diğerleri (2015) ise yüksek eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin ekran süresine yönelik daha sıkı sınırlar koyduklarını bulmuştur. Bu farklılıklar kültürel bağlam, ebeveynlik yaklaşımları ve toplumların medya politikalarıyla açıklanabilir.

Kardeş sayısı ve ebeveynin sosyo-demografik özelliklerinin yanı sıra, çocukların medya kullanımında en belirgin faktörlerden biri ekran süresidir. Çalışmamızda günde üç saatten fazla ekran süresi geçiren çocukların, bir saatten az ekran süresi geçirenlere kıyasla daha yüksek PMKÖ puanlarına sahip olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, Amerikan Pediatri Akademisi'nin (2016) okul öncesi çocuklar için günde en fazla bir saat yüksek kaliteli içerik önerisiyle paraleldir. Deleş ve Kaytez (2022) de ekran süresi arttıkça problemlili kullanım belirtilerinin yükseldiğini rapor etmiştir. Benzer şekilde Hinkley ve diğerleri (2018), uzun ekran süresinin çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri üzerinde olumsuz etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, ekran süresinin çocukların gelişimi üzerindeki etkileri her zaman doğrudan ve tek yönlü olmayabilir. Przybylski ve Weinstein (2017), düşük ve orta düzeyde ekran kullanımının çocukların ruh sağlığı üzerinde belirgin olumsuz etkiler yaratmadığını, yalnızca aşırı kullanımın riskli olduğunu ileri sürmüştür. Niiranen ve diğerleri (2024) ise ekran süresi ile psikososyal semptomlar arasındaki ilişkinin özellikle ebeveyn ruh sağlığı koşullarına bağlı olarak değişebildiğini göstermiştir. Dolayısıyla ekran süresi niceliğinin yanında niteliği de dikkate alınmalı; aşırılığı sorunlu kullanım riskini artırırken, içerik kalitesi ve aile bağlamı bu ilişkinin yönünü belirleyici kılmaktadır.

Bu noktada ebeveyn denetimi kritik bir rol üstlenmektedir. Çalışmamızda ekran süresi kurallarını sıklıkla esneten ebeveynlerin çocuklarının daha yüksek PMKÖ puanlarına sahip olduğu, içerikleri düzenli denetlenen çocukların ise daha düşük puanlar aldığı görülmüştür. Bu bulgu, ebeveynin medya kullanımında aktif rol almasının koruyucu etkisini vurgulayan Nikken ve Schols (2015) ile Gentile ve diğerleri (2014)'ün sonuçlarıyla tutarlıdır. Ayrıca Valkenburg ve diğerleri (2013) da ebeveynin aktif arabuluculuğunun çocukların olumsuz medya etkilerine karşı tampon işlevi gördüğünü göstermiştir. Bununla birlikte, literatürde ebeveyn denetiminin her durumda aynı düzeyde etkili olmadığına işaret eden bulgular da bulunmaktadır. Bleakley ve diğerleri (2013), yalnızca kurallar koymanın çocukların toplam ekran süresinde sınırlı bir azalma sağladığını belirtmiştir. Livingstone ve Helsper (2008) de denetimin etkinliğinin kültürel bağlam ve çocuğun yaşına göre değişebildiğini vurgulamıştır. Bununla birlikte, Sonck ve diğerleri (2013) içerik temelli denetim stratejilerinin, yalnızca süre sınırlamasına kıyasla çocukların daha güvenli medya kullanımını geliştirmelerinde daha etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak, okul öncesi çocuklarda sorunlu medya kullanımını azaltmak için şu öneriler verilebilir: İlk olarak, erkek çocukların kız çocuklarına kıyasla önemli ölçüde daha yüksek sorunlu medya kullanım puanları gösterdiğinden, müdahaleler tasarlanırken cinsiyeti dikkate almak yararlı olabilir. Yaşları ilerledikçe daha yüksek puanlar gösteren 4 yaş ve üzeri çocuklar için, medyaya daha fazla maruz kaldıkça ekran süresini yönetmeye özel dikkat gösterilmelidir. Ek olarak, bir kardeşi olan çocuklar, tek çocuklara kıyasla daha yüksek sorunlu medya kullanım puanlarına sahipti. Bu, kardeş ilişkilerinin dinamiklerinin çocukların medyaya nasıl etkileşime girdiğinde rol oynayabileceğini ve gelecekteki araştırmaların bu yönü daha fazla inceleyebileceğini göstermektedir. Ebeveyn yaşı, istihdam ve eğitim gibi faktörler önemli bir etki göstermese de ev ortamını etkileyen diğer değişkenleri kontrol etmek yine de önemli olabilir. Çalışma ayrıca daha uzun ekran süresi ile daha yüksek sorunlu medya kullanımı arasında güçlü bir bağlantı buldu. Bu nedenle, günlük ekran süresini bir saatten azla sınırlamak, medya ile ilgili sorunların olasılığını azaltmaya yardımcı olabilir. Buna ek olarak, ekran süresi kurallarını tutarlı bir şekilde uygulayan ve çocukların medya içeriklerini denetleyen ebeveynlerin çocuklarında, sorunlu medya kullanımı düzeylerinin anlamlı derecede daha düşük olduğu saptanmıştır. Ebeveynleri net sınırlar koymaya ve çocuklarının ne izlediğini aktif olarak izlemeye teşvik etmek, sorunlu medya kullanımını önlemede çok önemli olabilir. Sonuç olarak, ekran süresini azaltmaya ve medya denetimine ebeveyn katılımını iyileştirmeye odaklanan hedefli müdahaleler, erken çocukluk döneminde sorunlu medya kullanımını ele almada etkili stratejiler olabilir.

Sunulan pratik önerilerle birlikte, sonuçlar değerlendirilirken çalışmanın bazı sınırlılıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmanın temel sınırlılıkları; örneklemin İstanbul'un sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bölgeleriyle (Çekmeköy, Sancaktepe, Gaziosmanpaşa) sınırlı olması, kesitsel tarama modelinin nedensellik ilişkisi kurmaya imkan tanımaması ve verilerin ebeveyn beyanına dayalı toplanmasıdır. Söz konusu sınırlılıklar, gelecekteki araştırmalar için yol gösterici niteliktedir. Bu bağlamda, verilerin ebeveyn beyanına dayalı olması sınırlılığın alternatif olarak; gelecek araştırmalarda öğretmen görüşleri, çocuklarla yapılan görüşmeler veya objektif zaman takibi yapan dijital araçların kullanılması önerilebilir. Ayrıca bulguların genellenebilirliğini artırmak adına, yalnızca belirli ilçelerle sınırlı kalmayan; farklı şehirleri ve çeşitlendirilmiş sosyo-ekonomik katmanları (alt, orta ve üst gelir grupları) kapsayan daha geniş örneklemlerle karşılaştırmalı çalışmaların yapılması önerilebilir. Metodolojik zenginlik açısından ise, sayısal verilerin ötesine geçerek ebeveynlerin ekran yönetimi stratejilerini ve çocukların medya kullanım alışkanlıklarının nedenlerini derinlemesine inceleyen karma yöntemli (nicel+nitel) araştırmalara ve süreç içindeki değişimi izleyen boylamsal araştırmalara odaklanılması önerilebilir.

Etik bildirim: Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı, Etik değerlendirme kararının tarihi, Etik değerlendirme belgesi sayı numarası bu bölümde yer almalıdır. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı'na başvuru yapılmıştır. 16.10.2023 tarihinde E-43037191-604.01.01-71506 sayılı etik kurul onayı alındıktan sonra veri toplama sürecine başlanmıştır.

Yazar Notu: Bu çalışma sözel bildiri olarak 8. Uluslararası Katılımlı Ulusal Disiplinlerarası Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi'nde sunulmuştur. Çalışmanın özeti özet bildiri kitabında yayınlanmıştır. Ek olarak intihal kriterlerinde bir kaynaktan %1'in üzerinde olmamasına dikkat edilmesi belirtilmektedir. İki tane kaynağım %1'in üzerinde görünmektedir. Bunun nedeni raporda da görüleceği üzere kullandığım ölçek ile ilgili bilgileri ve tablo isimlerini değiştirememden kaynaklanmaktadır.

Yazar Katkıları: İlk yazar; araştırmanın planlanması, modelin belirlenmesi, veri toplama, verilerin analizi, tartışma. İkinci yazar; araştırmanın planlanması, modelin belirlenmesi, verilerin analizi, tartışma.

Finansman: Bu çalışmada finansal bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada herhangi bir kurum ve kuruluşla veya yazarlar arasında bir çıkar çatışması yoktur.

Veri Erişilebilirliği: Talep edildiği takdirde veriler paylaşılacaktır.

Kaynakça

- Akça, K. ve Bayrakçı, E. (2024). Problemlı medya kullanımı ve dijital ebeveynlik: Annelerin bakış açısı. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 429–444.
- Ata Aktürk, A. & Akman, M. B. (2024). What happens beyond the screen? Uncovering digital technology perception, usage, and parental mediation among 3–6 year old Turkish children. *Journal of Child and Family Studies*, 33, 3191–3210. <https://doi.org/10.1007/s10826-024-02888-x>
- Berk, L. E. (2013). History, theory, and applied directions. *Child development* (9. bs., ss. 3–38) içinde. Pearson Education.
- Beyens, I., Valkenburg, P. M. & Piotrowski, J. T. (2018). Screen media use and ADHD-related behaviors in children and adolescents: Four decades of research. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(40), 9875–9881. <https://doi.org/10.1073/pnas.1611611114>
- Bleakley, A., Jordan, A. B. & Hennessy, M. (2013). The relationship between parents' and children's television viewing. *Pediatrics*, 132(2), e364–e371. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-3415>
- Carson, V. & Janssen, I. (2012). Associations between factors within the home setting and screen time among children aged 0–5 years: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 12, 539. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-539>
- Christakis, D. A., Zimmerman, F. J., DiGiuseppe, D. L. & McCarty, C. A. (2004). Early television exposure and subsequent attentional problems in children. *Pediatrics*, 113(4), 708–713.
- Cillero, I. H. & Jago, R. (2010). Systematic review of correlates of screen-viewing among young children. *Preventive Medicine*, 51(1), 3–10. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2010.04.012>
- Coyne, S. M., Padilla-Walker, L. M., Holmgren, H. G. & Stockdale, L. A. (2019). Instagrowth: A longitudinal growth mixture model of social media time use across adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 29(4), 897–907. <https://doi.org/10.1111/jora.12424>
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Deleş, B. ve Kaytez, N. (2022). *Okul öncesi dönem çocuklarının problemlı medya kullanımlarının anneleri tarafından değerlendirilmesi* [Bildiri sunumu]. Başkent 2. Uluslararası Multidisipliner Bilimsel Çalışmalar Kongresi, Ankara, Türkiye.
- Domoff, S. E., Harrison, K., Gearhardt, A. N., Gentile, D. A., Lumeng, J. C. & Miller, A. L. (2019). Development and validation of the Problematic Media Use Measure: A parent report measure of screen media "addiction" in children. *Psychology of Popular Media Culture*, 8(1), 2–11. <https://doi.org/10.1037/ppm0000163>
- Fitzpatrick, C., Florit, E., Lemieux, A., Garon-Carrier, G. & Mason, L. (2025). Associations between preschooler screen time trajectories and executive functions and effortful control. *Academic Pediatrics*, 25(2), Makale 102603. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2024.102603>
- Furuncu, C. ve Öztürk, E. (2020). Problemlı Medya Kullanım Ölçeği Türkçe formunun geçerlik güvenirlik çalışması: Çocuklarda ekran bağımlılığı ölçeği ebeveyn formu. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 535–566.
- Gentile, D. A., Reimer, R. A., Nathanson, A. I., Walsh, D. A. & Eisenmann, J. C. (2014). Protective effects of parental monitoring of children's media use: A prospective study. *JAMA Pediatrics*, 168(5), 479–484.
- Guellai, B., Somogyi, E., Esseily, R. & Chopin, A. (2022). Effects of screen exposure on young children's cognitive development: A review. *Frontiers in Psychology*, 13, Makale 923370. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.923370>
- Hill, D., Ameenuddin, N., Reid Chassiakos, Y. L., Cross, C., Hutchinson, J., Levine, A., Boyd, R., Mendelson, R., Moreno, M. & Swanson, W. S. (2016). Media and young minds. *Pediatrics*, 138(5), e20162591. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-2591>
- Hinkley, T., Brown, H., Carson, V. & Teychenne, M. (2018). Cross-sectional associations of screen time and outdoor play with social skills in preschool children. *PLoS ONE*, 13(4), e0193700. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0193700>
- Hinkley, T., Salmon, J., Okely, A. D., Crawford, D. & Hesketh, K. (2012). Correlates of preschool children's physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 43(2), 159–167. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2012.04.020>
- Hinkley, T., Salmon, J., Okely, A. D. & Trost, S. G. (2010). Correlates of sedentary behaviours in preschool children: A review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 66. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-7-66>
- Hyun, H. (2014). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Education-Europe.
- Israel, G. D. (1992). *Determining sample size*. University of Florida. https://www.gjmt.ac.in/wp-content/uploads/2017/10/2_Glenn-D.-Israel_Determining-Sample-Size.pdf
- Kabali, H. K., Irigoyen, M. M., Nunez-Davis, R., Budacki, J. G., Mohanty, S. H., Leister, K. P. & Bonner, R. L. (2015). Exposure and use of mobile media devices by young children. *Pediatrics*, 136(6), 1044–1050. <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2151>
- Kroshus, E., Tandon, P. S., Zhou, C., Johnson, A. M., Steiner, M. K. & Christakis, D. A. (2022). Problematic child media use during the COVID-19 pandemic. *Pediatrics*, 150(3), e2021055190. <https://doi.org/10.1542/peds.2021-055190>
- Lauricella, A. R., Wartella, E. & Rideout, V. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11–17. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001>
- Lee, S. J. V & Chae, Y. G. (2007). Children's Internet use in a family context: Influence on family relationships and parental mediation. *CyberPsychology & Behavior*, 10(5), 640–644. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.9975>
- Linebarger, D. L. & Vaala, S. E. (2010). Screen media and language development in infants and toddlers: An ecological perspective. *Developmental Review*, 30(2), 176–202.

- Livingstone, S. & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's Internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52(4), 581–599. <https://doi.org/10.1080/08838150802437396>
- Livingstone, S., Ólafsson, K., Helsper, E. J., Lupiáñez-Villanueva, F., Veltri, G. A. & Folkvord, F. (2017). Maximizing opportunities and minimizing risks for children online: The role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. *Journal of Communication*, 67(1), 82–105.
- Määttä, S., Kaukonen, R., Vepsäläinen, H., Lehto, R., Ylönen, A., Ray, C., Erkkola, M. & Roos, E. (2017). The mediating role of the home environment in relation to parental educational level and preschool children's screen time: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 17, 688. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4694-9>
- Madigan, S., McArthur, B. A., Anhorn, C., Eirich, R. & Christakis, D. A. (2020). Associations between screen use and child language skills: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 174(7), 665–675.
- McDaniel, B. T. & Radesky, J. S. (2018). Technoference: Parent distraction with technology and associations with child behavior problems. *Child Development*, 89(1), 100–109. <https://doi.org/10.1111/cdev.12822>
- Namazi, S. A. & Sadeghi, S. (2024). The immediate impacts of TV programs on preschoolers' executive functions and attention: A systematic review. *BMC Psychology*, 12(1), 226. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01738-1>
- Nansen, B. & Jayemanne, D. (2016). Infants, interfaces, and intermediation: Digital parenting and the production of "iPad baby" videos on YouTube. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60(4), 587–603. <https://doi.org/10.1080/08838151.2016.1234475>
- Nathanson, A. I., Aladé, F., Sharp, M. L., Rasmussen, E. E. & Christy, K. (2014). The relation between television exposure and theory of mind among preschoolers. *Journal of Communication*, 64(2), 302–322. <https://doi.org/10.1111/jcom.12093>
- Neumann, M. M. (2018). Using tablets and apps to enhance emergent literacy skills in young children. *Early Childhood Research Quarterly*, 42, 239–246. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.10.006>
- Niiranen, J., Kalland, M., Lempinen, L. & Sourander, A. (2024). Children's screen time and psychosocial symptoms at 5 years of age: Associations and moderating role of maternal mental health. *BMC Pediatrics*, 24, 4915. <https://doi.org/10.1186/s12887-024-04915-8>
- Nikken, P. (2017). Implications of low or high media use among parents for young children's media use. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3), Makale 1. <https://doi.org/10.5817/CP2017-3-1>
- Nikken, P. & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies*, 24(11), 3423–3435. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4>
- Padilla-Walker, L. M. & Coyne, S. M. (2011). "Turn that thing off!": Parent and adolescent predictors of proactive media monitoring. *Journal of Adolescence*, 34(4), 705–715. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2010.09.002>
- Paudel, S., Jancey, J., Subedi, N. & Leavy, J. (2017). Correlates of mobile screen media use among children aged 0–8: A systematic review. *BMJ Open*, 7(10), e014585. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-014585>
- Paulus, F. W., Joas, J., Friedmann, A., Fuschlberger, T., Möhler, E. & Mall, V. (2024). Familial context influences media usage in 0- to 4-year old children. *Frontiers in Public Health*, 11, 1256287. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1256287>
- Przybylski, A. K. & Weinstein, N. (2017). A large-scale test of the Goldilocks hypothesis: Quantifying the relations between digital-screen use and the mental well-being of adolescents. *Psychological Science*, 28(2), 204–215. <https://doi.org/10.1177/0956797616678438>
- Radesky, J. S. & Christakis, D. A. (2016). Increased screen time: Implications for early childhood development and behavior. *Pediatric Clinics*, 63(5), 827–839.
- Radesky, J. S., Weeks, H. M., Ball, R., Schaller, A., Yeo, S., Durnez, J., Tamayo-Rios, M., Epstein, M., Kirkorian, H., Coyne, S. & Barr, R. (2020). Young children's use of smartphones and tablets. *Pediatrics*, 146(1), e20193518. <https://doi.org/10.1542/peds.2019-3518>
- Rega, V., Gioia, F. & Boursier, V. (2023). Problematic media use among children up to the age of 10: A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(10), 5854. <https://doi.org/10.3390/ijerph20105854>
- Rideout, V. (2021). *The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight in America, a Common Sense Media research study, [United States], 2013, 2017.* https://www.icpsr.umich.edu/web/ICPSR/studies/37491/v_ariables
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). *2022 ilçe SEGE raporu.* <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/birimler/2022-ilce-sege.pdf>
- Sonck, N., Nikken, P. & de Haan, J. (2013). Determinants of Internet mediation: A comparison of the reports by Dutch parents and children. *Journal of Children and Media*, 7(1), 96–113. <https://doi.org/10.1080/17482798.2012.739806>
- Swit, C. S., Coyne, S. M., Shawcroft, J., Gath, M., Barr, R., Holmgren, H. G. & Stockdale, L. (2023). Problematic media use in early childhood: The role of parent-child relationships and parental wellbeing in families in New Zealand and the United States. *Journal of Children and Media*, 17(4), 443–466. <https://doi.org/10.1080/17482798.2023.2230321>
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. bs.). Pearson.
- Tremblay, M. S., Chaput, J.-P., Adamo, K. B., Aubert, S., Barnes, J. D., Choquette, L., Duggan, M., Faulkner, G., Goldfield, G. S., Gray, C. E., Gruber, R., Janson, K., Janssen, I., Janssen, X., Jaramillo Garcia, A., Kuzik, N., LeBlanc, C., MacLean, J., Okely, A. D., ... Carson, V. (2017). Canadian 24-hour movement guidelines for the early years (0–4 years): An integration of physical activity, sedentary behaviour, and sleep. *BMC Public Health*, 17(S5), 874. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4859-6>

- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *İç göç istatistikleri, 2022*.
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İc-Goc-Istatistikleri-2022-49727>
- Valcárcel Jiménez, M., Wirth, A., Birtwistle, E. & Niklas, F. (2024). The home literacy environment and television exposure as mediators between migration background and preschool children's linguistic abilities. *Reading and Writing*, 37(1), 153–177. <https://doi.org/10.1007/s11145-023-10458-8>
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J. & de Leeuw, R. (2013). Developing a scale to assess three styles of television mediation: "Instructive mediation," "restrictive mediation," and "social coviewing." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(1), 58–78. <https://doi.org/10.1080/08838151.2012.761702>
- Vanderloo, L. M. (2014). Screen-viewing among preschoolers in childcare: A systematic review. *BMC Pediatrics*, 14, 205. <https://doi.org/10.1186/1471-2431-14-205>
- Vossen, H. G. M., Van Den Eijnden, R. J. J. M., Visser, I. & Koning, I. M. (2024). Parenting and problematic social media use: A systematic review. *Current Addiction Reports*, 11(3), 511–527. <https://doi.org/10.1007/s40429-024-00559-x>
- Westfall, P. H. & Henning, K. S. (2013). *Understanding advanced statistical methods*. CRC Press. <https://doi.org/10.1201/b14398>
- Xu, H., Wen, L. M. & Rissel, C. (2015). Associations of parental influences with physical activity and screen time among young children: A systematic review. *Journal of Obesity*, 2015, 546925. <https://doi.org/10.1155/2015/546925>

Investigation of Preschool Children's Problematic Media Use in terms of Various Variables Based on Parental Views

Aziz Küçükkeleşçe¹ Haktan Demircioğlu²

ARTICLE INFO

DOI: 10.29299/kefad.1718736

Received: 16.06.2025

Revised: 23.01.2026

Accepted: 25.01.2026

Keywords:

Preschool Period,
Child and Media,
Problematic Media Use

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the problematic media use of preschool children in terms of various variables. While determining the population and sample of the study, migration and socio-economic criteria were taken into consideration. According to Turkish Statistical Institute(TurkStat) data, Istanbul was the province that received and gave the most migration in 2022. Therefore, it was decided to conduct the research in Istanbul. The sample of the study consisted of 415 parents with children between the ages of 4-6 living in Çekmeköy, Gaziosmanpaşa, Sancaktepe districts, which are in the 2nd tier according to SEGE (Socio-Economic Development Rankings Research) data. In the data collection phase of the study, which was designed in the survey model, one of the quantitative research methods; general information form and Problematic Media Use Scale (PMUS) were used. SPSS v26 and AMOS v24 statistical software were used to analyze the data. Since the data were normally distributed, "t-test for independent samples and one-way analysis of variance (ANOVA)" were used. As a result of the study, it was found that children's problematic media use differed significantly in terms of gender, age, number of siblings, screen time, approach to screen time and control of content.

1. Introduction

The preschool period represents a critical stage of development during which the foundations of cognitive, language, social-emotional, and behavioral development are formed, profoundly impacting children's subsequent developmental stages (Berk, 2013). Rapid brain development during the preschool period makes children more receptive and vulnerable to stimuli from their environment. One of the environmental influences that has emerged prominently recent years is digital media, which is becoming increasingly integrated into children's lives. This integration has necessitated a close examination not only of the existence of digital media but also of its effects on child development. In this regard, with digital media being so involved in children's lives, it is critically important to understand and define what constitutes problematic media use (PMU) in the preschool period. PMU is used in the literature to describe destructive, excessive, and developmentally inappropriate interaction patterns that children establish with digital media. This concept refers to a multidimensional structure that encompasses not only the quantity of time spent in front of

a screen, but also the quality of the content viewed, the presence of adult supervision, and situations where digital media use takes precedence over critical developmental activities such as sleep, play, or social interaction (Domoff et al., 2019). PMU can negatively affect multiple developmental areas in preschool children, including cognitive, language, social-emotional, and physical development (Madigan et al., 2020; Radesky & Christakis, 2016). Research highlights that young children with high levels of PMU typically exhibit lower language skills, impaired executive function, and poor quality parent-child interaction (Madigan et al., 2020; Radesky & Christakis, 2016). Furthermore, preschool-aged children exhibit vulnerabilities in cognitive development, particularly executive functions, working memory, and attention, when exposed to unstructured and excessive screen time. Research shows that children who exceed the recommended screen time perform worse in task persistence and attention regulation skills (Christakis et al., 2004; Linebarger & Vaala, 2010). Additionally, studies have found a link between increased screen time and decreased cognitive flexibility and problem-solving skills (Fitzpatrick

et al., 2025). This highlights that the duration of time spent with media in early childhood is as critical as its quality (Fitzpatrick et al., 2025; Hill et al., 2016). Cognitive development processes in preschool children, including executive functions, working memory, attention control, and problem-solving skills, are particularly vulnerable to excessive screen exposure (Christakis et al., 2004; Fitzpatrick et al., 2025; Linebarger & Vaala, 2010). In addition to this sensitivity in cognitive processes, the form of media use also has significant effects on children's language development (Madigan et al., 2020; Radesky & Christakis, 2016).

Language development is adversely impacted, particularly by children's passive consumption of media. Being a passive viewer means that the child only looks at the screen and follows the content; that is, they only watch without speaking, responding, or interacting (Guellai et al., 2022; Linebarger & Vaala, 2010). This type of use can replace caregiver-child interactions, which are critical for the development of children's vocabulary and language acquisition. Thus, children's opportunities to learn new words, ask questions, and develop communication skills are limited (Guellai et al., 2022; Madigan et al., 2020). Indeed, a meta-analysis study found that increased screen use in early childhood negatively affects receptive and expressive language skills (Madigan et al., 2020). Similarly, it has been reported that content based solely on watching hinders children's active participation in the learning process and makes word learning less efficient (Guellai et al., 2022). In contrast, there are also findings that guided and interactive use of media tools can support children's word learning and expressive skills (Neumann, 2018).

Another area of development affected by PMU is social-emotional development. PMU has been associated with behavioral problems such as poor emotional regulation, irritability, and aggression (Coyne et al., 2019). Furthermore, "technoference," defined as the interference of digital devices in parent-child interactions, has been shown to reduce warmth, responsiveness, and joint attention in caregiver-child relationships (McDaniel & Radesky, 2018). Another critical point from a social-emotional perspective is that media tools can either support or hinder social learning. Specifically, exposure to violent media has been reported to lower empathy levels and increase aggressive behaviors, while prosocial content can support sharing and cooperative behaviors (Guellai et al., 2022).

Finally, physical development may be negatively affected due to sedentary screen-based activities. This situation may limit active play and the acquisition of gross motor skills. Children who spend more time in front of screens are often associated with delayed motor coordination, lower physical fitness, and an increased risk of obesity (Hinkley et al., 2010; Tremblay et al., 2017). It has been noted that children who watch television for long periods of time experience a significant decline in physical activity levels,

and that this situation can become a permanent habit when they reach school age (Namazi & Çavuşoğlu, 2024).

The literature emphasizes that, in addition to the developmental dimensions of PMU, children's demographic characteristics also shape their media use. Age is one of the most fundamental variables in children's media use. As age increases, there is a marked increase in children's access to media tools and duration of use (Radesky & Christakis, 2016). However, screen exposure at a young age poses risks such as shorter attention spans and less participation in play-based learning. Gender also plays a role in children's media preferences. It has been reported that boys are more inclined towards digital games, while girls are more inclined towards cartoons and video content (Paulus et al., 2024). It is noted that these differences may also be shaped by social expectations and parental attitudes (Livingstone et al., 2017).

The number of siblings can also lead to differences in children's media habits. Children with siblings may have to share media devices or develop practices for shared use. This situation can increase screen time and, due to social interaction between siblings, can also change preferences for certain content (Davies & Gentile, 2012).

Parental characteristics also play a decisive role in children's media use. Younger parents tend to have a closer relationship with digital tools, which may lead to an increase in children's screen exposure (Hinkley et al., 2012; Nikken, 2017). It has been reported that parents with higher levels of education tend to limit screen time more strictly and place greater importance on content control, while working mothers' children may be exposed to media tools more frequently (Ata-Aktürk & Akman, 2024). At this point, the American Academy of Pediatrics emphasizes that not only children's but also parents' attitudes toward media are decisive in determining screen time (Hill et al., 2016).

Finally, numerous studies have demonstrated that socioeconomic status plays a decisive role in media access, device diversity, and parenting attitudes (Kabali et al., 2015; Paudel et al., 2017). It has been found that screen time is longer in low socioeconomic status groups, while parents in high socioeconomic status groups place greater importance on media control (Kabali et al., 2015; Xu et al., 2015). Research conducted in Turkey has also shown that children from low-income families watch television for longer periods, while access to different devices such as tablets and smartphones is more common among high-income families (Ata-Aktürk & Akman, 2024).

Given the comprehensive developmental risks associated with PMU, it is critically important to investigate the prevalence, determinants, and consequences of PMU in the preschool period. Early detection of harmful media habits can potentially prevent long-term consequences such as socio-emotional instability, language delays, and attention deficits by enabling timely interventions (Radesky &

Christakis, 2016). In this regard, based on individual, family, and media-focused factors predicted to influence children's levels of problematic media use in the literature (Nikken, 2017; Paudel et al., 2017; Xu et al., 2015); this study aims to examine children's problematic media use according to gender, age, number of siblings, mother's employment status, mother's age, mother's educational status, father's age, father's educational status, screen time, approach to screen time, and control of media content. Unlike the existing literature, this research is a unique study on risk groups, focusing on socio-economically disadvantaged districts in Istanbul, a metropolis characterized by high immigration rates.

2. Method

2.1. Design

This study, which examines the problematic media use of preschool-aged children in terms of various variables, employed the cross-sectional survey model from quantitative research methods. The survey model is used to gather data from a specific population to obtain information about the population's characteristics, behaviors, attitudes, or opinions. This approach is generally used on large samples to understand the general characteristics of a society or group (Hyun, 2014). The cross-sectional survey method is a type of research conducted by collecting data within a specific time frame and usually only once. This method collects data to obtain information about the current state of a sample or population (Creswell & Creswell, 2017).

2.2. Sample

The population and sample of the study were determined by considering migration and socio-economic criteria (Kabali et al., 2015; Valcárcel Jiménez et al., 2024). Data related to migration were obtained from the website of the Turkish Statistical Institute (TurkStat) during the population identification phase. According to Turkstat (2022) data, Istanbul was the province with the highest migration in 2022, with 385,294 people. In the same year, Istanbul was the province with the highest migration, with 418,082 people. Istanbul's high migration mobility as a metropolis suggests that different living conditions and parental attitudes may be reflected in media use. Indeed, the literature shows that in regions with high migration mobility, family factors related to children's media use (e.g., television exposure, parental guidance) may affect children's developmental outcomes (Valcárcel Jiménez et al., 2024). For this reason, it was decided to conduct the research in Istanbul. According to data from the Ministry of Industry and Technology's Development Agencies Directorate's Research on the Socio-Economic Development Ranking of Districts (SEGE), there are 29 districts in the first tier and 10 districts in the second tier in Istanbul (SEGE, 2022). In this study, the sample was selected only from socioeconomically disadvantaged districts at the second level. The aim is to reveal the levels

of problematic media use among children in at-risk groups. The literature shows that children from families with low socioeconomic status use media tools more frequently and for longer periods of time, while parental control over children's media use is more limited (Kabali et al., 2015). Therefore, the selection of socio-economically disadvantaged districts provides a theoretical rationale for evaluating problematic media use in conjunction with risk factors.

TurkStat (2022) data was used to determine the number of children aged 4-6 living in Istanbul. According to TurkStat (2022) data, in 2022, there were 222,768 children aged 4, 230,986 children aged 5, and 235,723 children aged 6 in Istanbul, for a total of 689,477 children. Within this framework, the study population was defined as the parents of 689,477 children.

Israel (1992)'s sample size table was used to determine the sample size for the study (Israel, 1992). According to the table prepared by Israel (1992), the minimum sample size required from a population of 689,477 people with 5% precision and a 95% confidence interval was determined to be 400 parents of children. Anticipating potential loss during the data verification and error removal phase, efforts were made to reach more parents than the determined sample size. Ultimately, the sample for the study consisted of 415 parents of children aged 4-6 living in three districts ranked second in terms of socioeconomic development in Istanbul province. The following measures were taken to minimize subjective responses from parents: During data collection, parents were informed about the purpose of the study, its confidentiality, its voluntary nature, and that the data would not be shared on any platform other than this study, encouraging them to provide honest answers.

2.3. Procedure

Before commencing the data collection process, an application was submitted to the Scientific Research Ethics Committee of Istanbul Medipol University. After receiving the ethics committee approval numbered E-43037191-604.01.01-71506 on October 16, 2023, the data collection process was initiated. Data was collected from the districts of Çekmeköy, Sancaktepe, and Gaziosmanpaşa, which are in the second socio-economic tier of Istanbul. The kindergartens in the specified districts were contacted, and the forms were collected in person or online via Google Forms from the parents. During the data collection phase, parents were informed about the purpose of the study, its confidentiality, its voluntary nature, their right to withdraw from the study at any time, and that the information provided would not be shared on any platform other than this study.

2.4. Measures

2.4.1. General information form

The General Information Form developed by researchers was prepared in line with individual, family, and media-focused factors predicted in the literature to be associated with children's problematic media use levels (Nikken, 2017; Paudel et al., 2017; Xu et al., 2015). Accordingly, the form includes information on participants' gender, age, number of siblings, parents' education and age, screen time, approach to screen time, and control over media content.

2.4.2. Problematic media use scale (PMUS)

The PMUS was developed by Domoff et al. (2019). Furuncu and Öztürk (2020) conducted validity and reliability studies on the Turkish version of the PMUS. The scale has a short form with 9 items and a long form with 27 items. The short form was used in this study. The PMUS is a Likert-type scale, with items scored from 1 (never) to 5 (always). The PMUS total score is obtained by taking the average of the scores obtained from all items. High scores on the scale indicate problematic media use. This scale attempts to determine not only the problematic use of a specific media device but also the problematic use of visual media devices (such as television, computers, tablets, and phones) in general, in other words, screen addiction, by analyzing the child's behavior. Cronbach's alpha values for the short and long forms of the scale were found to be .90 and .97, respectively (Domoff et al., 2019; Furuncu & Öztürk, 2020). For the current study, the Problematic Media Use Scale (PMUS) demonstrated high internal consistency, with Cronbach's alpha ($\alpha = .88$) and McDonald's omega ($\omega = .89$) coefficients being quite high.

2.5. Data Analysis

SPSS v26 and AMOS v24 statistical software were used to analyze the study data. After checking the data entries, analyses were performed on the data of 415 individuals. The normality of the data set was first assessed using "skewness" and "kurtosis" values, which were found to be between -1.04 and +1.70. Skewness values less than 2 and kurtosis values less than 3 indicate that the data are normally distributed (Westfall & Henning, 2013). Furthermore, the probability plots and histogram graphs were observed to be close to normal distribution, and therefore, the data set was considered to be normally distributed. Therefore, parametric analysis methods suitable for normal distribution were used in the study (Tabachnick & Fidell, 2013).

To test whether there was a significant difference in the mean scores of the Problematic Media Use Scale (PMUS) among preschool children according to various sociodemographic variables, a "One-Way Analysis of

Variance (ANOVA) and independent samples t-test" was performed.

3. Results

Information regarding participants' socio-demographic variables is provided in Table 1.

When examining the gender distribution of participants, 294 (70.84%) were female and 121 (29.16%) were male. In terms of maternal age distribution, 82 (19.76%) were in the 21-30 age range, 151 (36.39%) were in the 31-35 age range, 118 (28.43%) were in the 36-40 age range, and 64 (15.42%) were in the 41 and above age group. In terms of the mothers' educational status, 32 (7.71%) were primary school graduates, 109 (26.27%) were high school graduates, and 274 (66.02%) were university graduates. When examining the mothers' employment status, 203 (48.92%) stated that they were employed, while 212 (51.08%) stated that they were not employed.

In terms of the father's age, 26 (6.27%) are in the 26-30 age range, 130 (31.33%) are in the 31-35 age range, 132 (31.81%) are in the 36-40 age range, 95 (22.89%) in the 41-45 age range, and 32 (7.71%) in the 46 and above age group. In terms of the fathers' educational status, 36 (8.67%) had primary education, 144 (34.70%) had high school education, and 235 (56.63%) were university graduates. When examining the fathers' employment status, 409 (98.55%) stated that they were employed, while 6 (1.45%) stated that they were not employed.

According to the gender distribution of the children, 202 (48.67%) are girls and 213 (51.33%) are boys. When examining the age distribution of the children, 114 (27.47%) are 4 years old, 213 (51.33%) are 5 years old, and 88 (21.20%) are 6 years old. In terms of the number of siblings, 184 (44.34%) have no siblings, 191 (46.02%) have one sibling, and 40 (9.64%) have two siblings.

In terms of screen time, 97 children (23.37%) spend less than 1 hour, 230 children (55.42%) spend 1-2 hours, and 79 children (19.04%) spend more than 3 hours in front of a screen. In terms of approach to usage time, 100 parents (24.10%) stated that they set rules and always enforced them, 252 (60.72%) stated that they set rules but sometimes relaxed them, 45 (10.84%) stated that they set rules but frequently relaxed them, and 18 (4.34%) stated that they do not set rules. In terms of content control, 34 parents (8.19%) stated that they sometimes monitor content, 128 (30.84%) stated that they frequently monitor content, and 253 (60.96%) stated that they always monitor content. In terms of visual media tools, 141 children (33.98%) use cell phones, 184 (44.34%) use television, and 85 (20.48%) use tablets.

Table 1.
Information regarding sociodemographic variables

		n	%
Gender	Female	294	70.84
	Male	121	29.16
Mother's Age	21-30	82	19.76
	31-35	151	36.39
	36-40	118	28.43
	41 and above	64	15.42
Mother's Education	Primary Education	32	7.71
	High School	109	26.27
	University	274	66.02
Mother's Employment	Yes	203	48.92
	No	212	51.08
Father's Age	26-30	26	6.27
	31-35	130	31.33
	36-40	132	31.81
	41-45	95	22.89
	46 and above	32	7.71
Father's Education	Primary Education	36	8.67
	High School	144	34.70
	University	235	56.63
Father's Employment	Yes	409	98.55
	No	6	1.45
Child's Gender	Female	202	48.67
	Male	213	51.33
Child's Age	4 years	114	27.47
	5 years	213	51.33
	6 years	88	21.20
Number of Siblings	None	184	44.34
	One sibling	191	46.02
	Two siblings	40	9.64
Screen Time	Less than 1 hour	97	23.37
	1-2 hours	230	55.42
	More than 3 hours	79	19.04
Approach to Screen Usage Time	I set rules and always enforce them	100	24.10
	I set rules but sometimes relax them	252	60.72
	I set rules but frequently relax them	45	10.84
	I do not set rules	18	4.34
Content Supervision	Sometimes	34	8.19
	Often	128	30.84
	Always	253	60.96
Visual Media Tools	Mobile Phone	141	33.98
	Television	184	44.34

Descriptive statistics for participants' Problematic Media Use Scale (PMUS) scores are presented in Table 2.

Table 2.

Descriptive statistics for problematic media use scale (PMUS) scores

	M	Ss	Min	Max	Skewness	Kurtosis
PMUS	17.26	6.46	9.00	41.00	1.13	1.17

Note. N = 415

Table 2 shows that the average total PMUS score of the participants was 17.26 (Ss = 6.46). Scores ranged from a minimum of 9.00 to a maximum of 41.00. The skewness and kurtosis values of the data were found to be 1.13 and 1.17, respectively.

To test whether there was a significant difference in the mean scores of the Problematic Media Use Scale (PMUS) among preschool children according to various sociodemographic variables, a "One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and independent samples t-test" was performed. The analysis results are presented below.

Table 4.

ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by child's age

	Child's Age	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	4 years ^a	114	15.68	5.22	4.80	.009	0.02	a<b,c
	5 years ^b	213	17.77	6.77				
	6 years ^c	88	18.06	6.85				

Table 4 shows that there was a significant difference in the mean PMUS scores according to the child's age [$F_{(2, 412)} = 4.80$, $p = .009$, $\eta^2 = 0.02$]. The Bonferroni multiple comparison test conducted to determine which age groups showed this difference revealed that the mean PMUS scores

Table 3.

T-test results regarding the differentiation of PMUS mean scores by child's gender

	Female (n = 202)		Male (n = 213)		t	p	d
	M	SD	M	SD			
PMUS	16.42	6.00	18.05	6.79	-2.58	.01	.25

Note. d: Cohen's d

Table 3 shows that PMUS mean scores differ significantly according to the child's gender [$t_{(413)} = -2.58$, $p = .01$, $d = .25$]. The mean PMUS score for boys (Mean = 18.05, SD = 6.79) was found to be significantly higher than the mean for girls (Mean = 16.42, SD = 6.00).

Table 5.

ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by number of siblings

	Number of Siblings	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	None ^a	184	16.05	5.81	6.19	.002	.03	a<b
	One sibling ^b	191	18.36	6.92				
	Two siblings ^c	40	17.52	6.21				

Table 5 shows that there was a significant difference in the mean PMUS scores according to the number of siblings [$F_{(2,412)} = 6.19$, $p = .002$, $\eta^2 = .03$]. The Bonferroni multiple comparison test revealed that the mean PMUS score of

children with one sibling (Mean = 18.36, SD = 6.92) was significantly higher than the mean score of children with no siblings (Mean = 16.05, SD = 5.81).

Table 6.*T-test results regarding the differentiation of PMUS mean scores by mother's employment status*

	Yes (n = 203)		No (n = 212)		t	p	d
	M	SD	M	SD			
PMUS	16.84	6.22	17.66	6.67	-1.29	.19	.13

Table 6 shows that there was no significant difference in the average PMUS scores between children whose mothers worked and those whose mothers did not work ($p > .05$).

Table 7 shows that there was no significant difference in the mean PMUS scores of children according to their mothers' ages ($p > .05$).

Table 7.*ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by mother's age*

	Mother's Age	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	21-30	82	16.35	6.23	2.11	.09	.02	-
	31-35	151	16.71	6.43				
	36-40	118	17.90	5.73				
	41 and above	64	18.52	7.78				

Table 8.*ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by mother's education*

	Mother's Education	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	Primary Education	32	18.69	7.98	1.04	.35	.01	-
	High School	109	17.46	6.45				
	University	274	17.01	6.27				

Table 8 shows that there was no significant difference in children's PMUS score averages based on their mothers' educational status ($p > .05$).

Table 9 shows that there was no significant difference in the average PMUS scores of children according to their father's age ($p > .05$).

Table 9.*ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by father's age*

	Father's Age	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	26-30	26	16.50	7.19	.86	.49	.01	-
	31-35	130	16.61	6.53				
	36-40	132	17.31	5.88				
	41-45	95	18.01	6.68				
	46 and above	32	18.03	7.24				

Table 10.*ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by father's education*

	Father's Education	n	M	SD	F	p	η^2	Difference
PMUS	Primary Education	36	18.67	7.43	1.04	.35	.01	-

High School	144	17.31	5.99
University	235	17.01	6.58

Table 10 shows that there was no significant difference in the average PMUS scores of children based on their father's educational status ($p > .05$).

Table 11 shows that there was a significant difference in children's PMUS mean scores according to screen time [$F_{(2, 403)} = 44.30$, $p < .001$, $\eta^2 = 0.18$]. The Bonferroni multiple

comparison test revealed that the average PMUS score of children with more than 3 hours of daily screen time (Mean = 22.80, SD = 7.81) was significantly higher than the mean scores of children with less than 1 hour of screen time (Mean = 14.96, SD = 4.60) and children with 1-2 hours of screen time (Mean = 16.48, SD = 5.60).

Table 11.

ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by screen time

	Screen Time	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Difference
PMUS	Less than 1 hour ^a	97	14.96	4.60	44.30	< .001	.18	a,b<c
	1-2 hours ^b	230	16.48	5.60				
	More than 3 hours ^c	79	22.80	7.81				

Table 12.

ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by approach to screen usage time

	Approach to Screen Usage Time	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Difference
PMUS	I always follow the rules ^a	100	14.00	4.30	40.48	< .001	.17	c>b>a
	I sometimes relax the rules ^b	252	17.43	5.92				
	I frequently relax the rules ^c	45	23.53	8.51				

Table 12 shows that there was a significant difference in children's PMUS mean scores based on their approach to screen time [$F_{(2, 394)} = 40.48$, $p < .001$, $\eta^2 = 0.17$]. The Bonferroni multiple comparison test revealed that the average PMUS scores of children whose parents frequently relaxed the rules (Mean = 23.53, SD = 8.51) were significantly lower than the average scores of children

whose parents sometimes relaxed the rules (Mean = 17.43, SD = 5.92), and children of parents who always enforce rules (Mean = 14.00, SD = 4.30). Furthermore, the mean PMUS scores of children of parents who sometimes bend the rules were significantly higher than the mean scores of children of parents who always enforce rules.

Table 13.

ANOVA results regarding the differentiation of PMUS mean scores by content supervision

	Content Supervision	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Difference
PMUS	Sometimes ^a	34	22.85	8.35	29.09	< .001	.12	a>b; b>c
	Often ^b	128	19.01	6.54				
	Always ^c	253	15.62	5.42				

Table 13 shows that there was a significant difference in children's PMUS mean scores based on content monitoring [$F_{(2, 412)} = 29.09$, $p < .001$, $\eta^2 = .12$]. The Bonferroni multiple comparison test revealed that the average PMUS score of children whose content was sometimes monitored (Mean = 22.85, SD = 8.35) was significantly higher than the mean of children who were frequently monitored (Mean = 19.01, SD = 6.54) and the mean of children who were always monitored (Mean = 15.62, SD = 5.42). Furthermore, the

PMUS score average of children who were frequently monitored was found to be significantly higher than the average of children who were always monitored.

4. Discussion

This study aims to examine problematic media use (PMU) among preschool children in terms of various variables. When PMU among preschool children was examined in

terms of the gender variable, it was found that boys scored higher than girls. This is consistent with previous studies suggesting that boys may be more prone to excessive or problematic media use (Akça & Bayrakçı, 2024; Rideout, 2021). Additionally, factors such as greater exposure to gaming or less restrictive parental mediation for boys may also contribute to this disparity (Livingstone et al., 2017). Similarly, Kroshus et al. (2022) found that boys exhibited higher levels of problematic media use during the pandemic. However, Swit et al. (2023) reported no significant gender difference in the preschool period in their study. These differing findings may stem from cultural differences, parenting styles, and diversity in media content preferences. A systematic review by Rega et al. (2023) also revealed that gender was found to be a determinant in some studies and ineffective in others. Therefore, although a higher risk tendency is seen in boys, it can be said that this difference may vary depending on the context and measurement tools.

In addition to gender differences, our study found that age was also a significant determinant. As children's age increased, their PMU scores also increased, with the 4-year-old group scoring lower than the 5- and 6-year-old groups. This finding is consistent with developmental theories suggesting that older children have greater autonomy and access to media devices, as well as more advanced cognitive skills for interacting with interactive media (Radesky & Christakis, 2016). Similarly, Domoff et al. (2019) reported that independent access to media devices increases with age, raising the risk of problematic use. Furthermore, a large-scale study by Radesky et al. (2020) found that screen time increases with age in preschool children. However, some studies indicate that age alone is not the sole determinant. For example, Nansen and Jayemanne (2016) emphasized that age differences affect media access, but parental supervision levels and the home environment may play a more critical role. Similarly, Lauricella, Wartella, and Rideout (2015) also revealed that screen time should be evaluated not only in terms of age but also in conjunction with parental attitudes and children's individual characteristics. These results indicate that age explains only a limited portion of the variance in PMU and suggest that other factors, such as parenting practices or media access, may play a more significant role.

In addition to age, family structure can also be a determining factor in children's media usage patterns. When examined in terms of the number of siblings, it was found that children with one sibling had higher PMU scores compared to only children. This may indicate that media use is shared among siblings or that parents' efforts to monitor media use decrease when caring for more than one child (Coyne et al., 2019). Nathanson et al. (2014) also showed that siblings spending more time together in front of screens can increase media exposure. Similarly, Lee and Chae (2007) noted that having multiple children in the family can make parental control more difficult and that

children may develop more independent media use. However, some studies emphasize that the number of siblings is not a direct determinant. For example, Beyens, Valkenburg, and Piotrowski (2018) reported that differences in media use are explained more by parental supervision and family communication than by the number of siblings. Padilla-Walker and Coyne (2011) also suggested that the effectiveness of parental media control can play a protective role in children's media use, independent of the number of siblings. These differences can be explained by factors such as families' socioeconomic conditions, parenting styles, and children's birth order (Lauricella et al., 2015; Rega et al., 2023). Therefore, while the number of siblings is not the sole determining factor, especially in younger age groups, siblings modeling each other and the decrease in parental control capacity may have an effect that increases problematic media use.

Our study found that whether mothers work or not has no significant effect on children's PMU scores. Cillero and Jago (2010) also reported that mothers' employment status alone is not a determining factor, and that the real difference stems from the parents' form of media control. In contrast, Vanderloo (2014) reported that children of mothers working in childcare institutions may be exposed to longer screen time. Furthermore, Carson and Janssen (2012) suggested that mothers' working conditions are related to the media environment at home rather than directly affecting children's screen time. Therefore, it can be said that mothers' employment status alone is not effective and should be evaluated in conjunction with parenting style and home environment.

Our findings indicate that parental age has no significant effect on PMU. Carson and Janssen (2012) support this result by reporting that parental age has a limited effect on children's screen time. On the other hand, Hinkley et al. (2012) noted that younger parents' children spend more time in front of screens rather than engaging in physical activity. Similarly, Nikken (2017) found that younger parents tend to view media as a natural part of daily life, and therefore allow more screen time for young children. These conflicting results suggest that parental age should not be considered in isolation, but rather in conjunction with attitudes toward technology and parenting roles.

Our study found that parental education level did not significantly affect children's PMU scores. Määttä et al. (2017) showed that parental education level alone is a limited variable in explaining children's screen time. In contrast, Paudel et al. (2017) noted that children of parents with lower education levels had higher screen exposure. Xu et al. (2015) found that parents with higher educational levels set stricter limits on screen time. These differences can be explained by cultural context, parenting approaches, and societal media policies.

In addition to the number of siblings and the parents' socio-demographic characteristics, one of the most significant

factors in children's media use is screen time. Our study found that children who spent more than three hours per day on screen time had higher PMU scores compared to those who spent less than one hour. This finding is consistent with the American Academy of Pediatrics' (2016) recommendation of no more than one hour per day of high-quality content for preschool children. Deleş and Kaytez (2022) also reported that problematic usage symptoms increased as screen time increased. Similarly, Hinkley et al. (2018) found that long screen time had negative effects on children's social and emotional development. However, the effects of screen time on children's development may not always be direct and unidirectional. Przybylski and Weinstein (2017) suggested that low and moderate levels of screen use do not have significant negative effects on children's mental health, and only excessive use is risky. Niiranen et al. (2024) showed that the relationship between screen time and psychosocial symptoms can vary, particularly depending on parental mental health conditions. Therefore, in addition to the quantity of screen time, its quality should also be considered; while excessive use increases the risk of problematic use, content quality and family context determine the direction of this relationship.

At this point, parental control plays a critical role. Our study found that children whose parents frequently relaxed screen time rules had higher PMUS scores, while children whose content was regularly monitored had lower scores. This finding is consistent with the results of Nikken and Schols (2015) and Gentile et al. (2014), which emphasize the protective effect of parents taking an active role in media use. Furthermore, Valkenburg et al. (2013) also showed that active parental mediation acts as a buffer against the negative effects of media on children. However, there are also findings in the literature indicating that parental control is not equally effective in all situations. Bleakley et al. (2013) noted that simply setting rules resulted in only a limited reduction in children's total screen time. Livingstone and Helsper (2008) also emphasized that the effectiveness of control can vary depending on the cultural context and the child's age. However, Sonck et al. (2013) found that content-based control strategies are more effective in promoting safer media use among children than time limits alone.

Based on the results of this study, the following recommendations can be made to reduce problematic media use among preschool children: First, since boys exhibited significantly higher problematic media use scores compared to girls, it may be useful to consider gender when designing interventions. For children aged 4 and older, who show higher scores as they get older, special attention should be paid to managing screen time as they are exposed to more media. Additionally, children with siblings had higher problematic media use scores than only children. This suggests that the dynamics of sibling relationships may play a role in how children interact with media and

that future research could further explore this aspect. Although factors such as parental age, employment, and education did not show a significant effect, controlling for other variables that affect the home environment may still be crucial. The study also found a strong link between longer screen time and higher problematic media use. Therefore, limiting daily screen time to less than one hour may help reduce the likelihood of media-related problems. Additionally, it has been found that children whose parents consistently enforce screen time rules and monitor their media content have significantly lower levels of problematic media use. Encouraging parents to set clear boundaries and actively monitor what their children watch may be crucial in preventing problematic media use. In conclusion, targeted interventions focused on reducing screen time and improving parental involvement in media monitoring may be effective strategies for addressing problematic media use in early childhood.

Along with the practical suggestions proposed, certain limitations of the study should be considered when evaluating the results. The main limitations of this study are that the sample is limited to socioeconomically disadvantaged areas of Istanbul (Çekmeköy, Sancaktepe, Gaziosmanpaşa), the cross-sectional survey model does not allow for establishing causal relationships, and the data is collected based on parental statements. These limitations provide guidance for future research. In this context, as an alternative to the limitation of data being based on parental statements, future research could consider using teacher opinions, interviews with children, or digital tools that perform objective time tracking. Furthermore, to increase the generalizability of the findings, it is recommended that comparative studies with larger samples be conducted that are not limited to specific districts but cover different cities and diverse socioeconomic strata (low, middle, and high-income groups). In terms of methodological richness, it is recommended to focus on mixed-method (quantitative + qualitative) research that goes beyond numerical data to deeply examine parents' screen management strategies and the reasons behind children's media usage habits, as well as longitudinal studies that track change over time.

Ethical Considerations: This study was conducted in full compliance with all rules specified in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive." None of the actions defined under the second section of the Directive, titled "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics," were committed. An application was submitted to the Social Sciences Scientific Research Ethics Committee of İstanbul Medipol University. Data collection began after ethical approval, numbered E-43037191-604.01.01-71506, was granted on October 16, 2023.

Author Note: This study was presented as an oral paper at the 8th National Interdisciplinary Congress on Early Childhood Intervention with International Participation. The abstract of the study was published in the abstract

proceedings book. Additionally, although the plagiarism criteria specify that the similarity from any single source should not exceed 1%, two sources appear above the 1% threshold. As can be seen in the report, this is due to the fact that information regarding the scale used and the table titles could not be altered.

Author Contributions: First author: planning of the research, determination of the model, data collection, data analysis, and discussion. Second author: planning of the research, determination of the model, data analysis, and discussion.

Funding: No financial support was received for this study.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or organization, or among the authors, in this study.

Data Availability: The data will be shared upon request.

References

- Akça, K., & Bayrakçı, E. (2024). Problemlı medya kullanımı ve dijital ebeveynlik: Annelerin bakış açısı. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 429–444.
- Ata Aktürk, A., & Akman, M. B. (2024). What happens beyond the screen? Uncovering digital technology perception, usage, and parental mediation among 3–6 year old Turkish children. *Journal of Child and Family Studies*, 33, 3191–3210. <https://doi.org/10.1007/s10826-024-02888-x>
- Berk, L. E. (2013). History, theory, and applied directions. In *Child development* (9th ed., pp. 3–38). Pearson Education.
- Beyens, I., Valkenburg, P. M., & Piotrowski, J. T. (2018). Screen media use and ADHD-related behaviors in children and adolescents: Four decades of research. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(40), 9875–9881. <https://doi.org/10.1073/pnas.1611611114>
- Bleakley, A., Jordan, A. B., & Hennessy, M. (2013). The relationship between parents' and children's television viewing. *Pediatrics*, 132(2), e364–e371. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-3415>
- Carson, V., & Janssen, I. (2012). Associations between factors within the home setting and screen time among children aged 0–5 years: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 12, 539. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-539>
- Christakis, D. A., Zimmerman, F. J., DiGiuseppe, D. L., & McCarty, C. A. (2004). Early television exposure and subsequent attentional problems in children. *Pediatrics*, 113(4), 708–713.
- Cillero, I. H., & Jago, R. (2010). Systematic review of correlates of screen-viewing among young children. *Preventive Medicine*, 51(1), 3–10. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2010.04.012>
- Coyne, S. M., Padilla-Walker, L. M., Holmgren, H. G., & Stockdale, L. A. (2019). Instagrowth: A longitudinal growth mixture model of social media time use across adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 29(4), 897–907. <https://doi.org/10.1111/jora.12424>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.
- Deleş, B., & Kaytez, N. (2022). Okul öncesi dönem çocuklarının problemlı medya kullanımlarının anneleri tarafından değerlendirilmesi [Paper presentation]. Başkent 2nd International Congress of Multidisciplinary Scientific Studies, Ankara, Türkiye.
- Domoff, S. E., Harrison, K., Gearhardt, A. N., Gentile, D. A., Lumeng, J. C., & Miller, A. L. (2019). Development and validation of the Problematic Media Use Measure: A parent report measure of screen media "addiction" in children. *Psychology of Popular Media Culture*, 8(1), 2–11. <https://doi.org/10.1037/ppm0000163>
- Fitzpatrick, C., Florit, E., Lemieux, A., Garon-Carrier, G., & Mason, L. (2025). Associations between preschooler screen time trajectories and executive functions and effortful control. *Academic Pediatrics*, 25(2), Article 102603. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2024.102603>
- Furuncu, C., & Öztürk, E. (2020). Problemlı Medya Kullanım Ölçeği Türkçe formunun geçerlik güvenirlik çalışması: Çocuklarda ekran bağımlılığı ölçeği ebeveyn formu. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 535–566.
- Gentile, D. A., Reimer, R. A., Nathanson, A. I., Walsh, D. A., & Eisenmann, J. C. (2014). Protective effects of parental monitoring of children's media use: A prospective study. *JAMA Pediatrics*, 168(5), 479–484.
- Guellai, B., Somogyi, E., Esseily, R., & Chopin, A. (2022). Effects of screen exposure on young children's cognitive development: A review. *Frontiers in Psychology*, 13, Article 923370. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.923370>
- Hill, D., Ameenuddin, N., Reid Chassiakos, Y. L., Cross, C., Hutchinson, J., Levine, A., Boyd, R., Mendelson, R., Moreno, M., & Swanson, W. S. (2016). Media and young minds. *Pediatrics*, 138(5), e20162591. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-2591>
- Hinkley, T., Brown, H., Carson, V., & Teychenne, M. (2018). Cross-sectional associations of screen time and outdoor play with social skills in preschool children. *PLoS ONE*, 13(4), e0193700. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0193700>
- Hinkley, T., Salmon, J., Okely, A. D., Crawford, D., & Hesketh, K. (2012). Correlates of preschool children's physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 43(2), 159–167. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2012.04.020>
- Hinkley, T., Salmon, J., Okely, A. D., & Trost, S. G. (2010). Correlates of sedentary behaviours in preschool children: A review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 66. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-7-66>
- Hyun, H. (2014). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Education-Europe.
- Israel, G. D. (1992). *Determining sample size*. University of Florida. https://www.giimt.ac.in/wp-content/uploads/2017/10/2_Glenn-D.-Israel_Determining-Sample-Size.pdf
- Kabali, H. K., Irigoyen, M. M., Nunez-Davis, R., Budacki, J. G., Mohanty, S. H., Leister, K. P., & Bonner, R. L. (2015). Exposure and use of mobile media devices by young children. *Pediatrics*, 136(6), 1044–1050. <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2151>
- Kroshus, E., Tandon, P. S., Zhou, C., Johnson, A. M., Steiner, M. K., & Christakis, D. A. (2022). Problematic child media use during the COVID-19 pandemic. *Pediatrics*, 150(3), e2021055190. <https://doi.org/10.1542/peds.2021-055190>
- Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11–17. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001>
- Lee, S. J., & Chae, Y. G. (2007). Children's Internet use in a family context: Influence on family relationships and parental mediation. *CyberPsychology & Behavior*, 10(5), 640–644. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.9975>

- Linebarger, D. L., & Vaala, S. E. (2010). Screen media and language development in infants and toddlers: An ecological perspective. *Developmental Review, 30*(2), 176–202.
- Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's Internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, 52*(4), 581–599. <https://doi.org/10.1080/08838150802437396>
- Livingstone, S., Ólafsson, K., Helsper, E. J., Lupiáñez-Villanueva, F., Veltri, G. A., & Folkvord, F. (2017). Maximizing opportunities and minimizing risks for children online: The role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. *Journal of Communication, 67*(1), 82–105.
- Määttä, S., Kaukonen, R., Vepsäläinen, H., Lehto, R., Ylönen, A., Ray, C., Erkkola, M., & Roos, E. (2017). The mediating role of the home environment in relation to parental educational level and preschool children's screen time: A cross-sectional study. *BMC Public Health, 17*, 688. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4694-9>
- Madigan, S., McArthur, B. A., Anhorn, C., Eirich, R., & Christakis, D. A. (2020). Associations between screen use and child language skills: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics, 174*(7), 665–675.
- McDaniel, B. T., & Radesky, J. S. (2018). Technoference: Parent distraction with technology and associations with child behavior problems. *Child Development, 89*(1), 100–109. <https://doi.org/10.1111/cdev.12822>
- Namazi, S. A., & Sadeghi, S. (2024). The immediate impacts of TV programs on preschoolers' executive functions and attention: A systematic review. *BMC Psychology, 12*(1), 226. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-01738-1>
- Nansen, B., & Jayemanne, D. (2016). Infants, interfaces, and intermediation: Digital parenting and the production of "iPad baby" videos on YouTube. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, 60*(4), 587–603. <https://doi.org/10.1080/08838151.2016.1234475>
- Nathanson, A. I., Aladé, F., Sharp, M. L., Rasmussen, E. E., & Christy, K. (2014). The relation between television exposure and theory of mind among preschoolers. *Journal of Communication, 64*(2), 302–322. <https://doi.org/10.1111/jcom.12093>
- Neumann, M. M. (2018). Using tablets and apps to enhance emergent literacy skills in young children. *Early Childhood Research Quarterly, 42*, 239–246. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2017.10.006>
- Niiranen, J., Kalland, M., Lempinen, L., & Sourander, A. (2024). Children's screen time and psychosocial symptoms at 5 years of age: Associations and moderating role of maternal mental health. *BMC Pediatrics, 24*, 4915. <https://doi.org/10.1186/s12887-024-04915-8>
- Nikken, P. (2017). Implications of low or high media use among parents for young children's media use. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 11*(3), Article 1. <https://doi.org/10.5817/CP2017-3-1>
- Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies, 24*(11), 3423–3435. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4>
- Padilla-Walker, L. M., & Coyne, S. M. (2011). "Turn that thing off!": Parent and adolescent predictors of proactive media monitoring. *Journal of Adolescence, 34*(4), 705–715. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2010.09.002>
- Paudel, S., Jancey, J., Subedi, N., & Leavy, J. (2017). Correlates of mobile screen media use among children aged 0–8: A systematic review. *BMJ Open, 7*(10), e014585. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-014585>
- Paulus, F. W., Joas, J., Friedmann, A., Fuschlberger, T., Möhler, E., & Mall, V. (2024). Familial context influences media usage in 0- to 4-year old children. *Frontiers in Public Health, 11*, 1256287. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1256287>
- Przybylski, A. K., & Weinstein, N. (2017). A large-scale test of the Goldilocks hypothesis: Quantifying the relations between digital-screen use and the mental well-being of adolescents. *Psychological Science, 28*(2), 204–215. <https://doi.org/10.1177/0956797616678438>
- Radesky, J. S., & Christakis, D. A. (2016). Increased screen time: Implications for early childhood development and behavior. *Pediatric Clinics, 63*(5), 827–839.
- Radesky, J. S., Weeks, H. M., Ball, R., Schaller, A., Yeo, S., Durnez, J., Tamayo-Rios, M., Epstein, M., Kirkorian, H., Coyne, S., & Barr, R. (2020). Young children's use of smartphones and tablets. *Pediatrics, 146*(1), e20193518. <https://doi.org/10.1542/peds.2019-3518>
- Rega, V., Gioia, F., & Boursier, V. (2023). Problematic media use among children up to the age of 10: A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 20*(10), 5854. <https://doi.org/10.3390/ijerph20105854>
- Rideout, V. (2021). *The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight in America, a Common Sense Media research study, [United States], 2013, 2017.* <https://www.icpsr.umich.edu/web/ICPSR/studies/37491/variables>
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022). *2022 ilçe SEGE raporu [2022 district SEGE report].* <https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/birimler/2022-ilce-sege.pdf>
- Sonck, N., Nikken, P., & de Haan, J. (2013). Determinants of Internet mediation: A comparison of the reports by Dutch parents and children. *Journal of Children and Media, 7*(1), 96–113. <https://doi.org/10.1080/17482798.2012.739806>
- Swit, C. S., Coyne, S. M., Shawcroft, J., Gath, M., Barr, R., Holmgren, H. G., & Stockdale, L. (2023). Problematic media use in early childhood: The role of parent-child relationships and parental wellbeing in families in New Zealand and the United States. *Journal of Children and Media, 17*(4), 443–466. <https://doi.org/10.1080/17482798.2023.2230321>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.

- Tremblay, M. S., Chaput, J.-P., Adamo, K. B., Aubert, S., Barnes, J. D., Choquette, L., Duggan, M., Faulkner, G., Goldfield, G. S., Gray, C. E., Gruber, R., Janson, K., Janssen, I., Janssen, X., Jaramillo Garcia, A., Kuzik, N., LeBlanc, C., MacLean, J., Okely, A. D., ... Carson, V. (2017). Canadian 24-hour movement guidelines for the early years (0–4 years): An integration of physical activity, sedentary behaviour, and sleep. *BMC Public Health*, 17(S5), 874. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4859-6>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). *İç göç istatistikleri, 2022* [Internal migration statistics, 2022]. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ic-Goc-Istatistikleri-2022-49727>
- Valcárcel Jiménez, M., Wirth, A., Birtwistle, E., & Niklas, F. (2024). The home literacy environment and television exposure as mediators between migration background and preschool children's linguistic abilities. *Reading and Writing*, 37(1), 153–177. <https://doi.org/10.1007/s11145-023-10458-8>
- Valkenburg, P. M., Piotrowski, J. T., Hermanns, J., & de Leeuw, R. (2013). Developing a scale to assess three styles of television mediation: "Instructive mediation," "restrictive mediation," and "social covieing." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 57(1), 58–78. <https://doi.org/10.1080/08838151.2012.761702>
- Vanderloo, L. M. (2014). Screen-viewing among preschoolers in childcare: A systematic review. *BMC Pediatrics*, 14, 205. <https://doi.org/10.1186/1471-2431-14-205>
- Vossen, H. G. M., Van Den Eijnden, R. J. J. M., Visser, I., & Koning, I. M. (2024). Parenting and problematic social media use: A systematic review. *Current Addiction Reports*, 11(3), 511–527. <https://doi.org/10.1007/s40429-024-00559-x>
- Westfall, P. H., & Henning, K. S. (2013). *Understanding advanced statistical methods*. CRC Press. <https://doi.org/10.1201/b14398>
- Xu, H., Wen, L. M., & Rissel, C. (2015). Associations of parental influences with physical activity and screen time among young children: A systematic review. *Journal of Obesity*, 2015, 546925. <https://doi.org/10.1155/2015/546925>